

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segedszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postafutarkarekpenztári

csikkaszám: 25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153—079.

vitéz nagybányai HORTHY ISTVÁN

Magyarország Kormányzóhelyettese, m. kir. repülőfőhadnagy, 1942 augusztus 20-án, szolgálata teljesítése közben hősi halált halt.

Gyászparancs.

Honvédségünket szörnyű csapás érte.
Ma reggel öt órakor a Kormányzóhelyettes Úr Ö Főméltósága,

vitéz nagybányai HORTHY ISTVÁN

mint repülőfőhadnagy, szolgálata teljesítése közben hősi halált halt.

Július elsején vonult ki saját elhatározásából a harctérre, hol mint repülőrajparancsnok teljesített arcvonalszolgálatot. Magatartása úgy harcban, mint harconkívül példás volt. Felülmulhatatlan volt a kötelességteljesítése és szolgálatkészsége. Emellett kitűnő bajtárs és melegszívű előljáró volt, aki alárendeltjeivel bajt és örömet egyaránt megosztott.

Nemes, egyszerű és szerény egyéniségével, kiváló szakudásával és egyéni teljesítőképességével az átlagon felül messze-messze kimagaslott.

Példás életéből és hősi halálából merítsünk erőt és hitet, hogy kötelességünk teljesítésében hozzá és hősi emlékéhez méltók lehessünk.

Emlékét a Honvédségben örökké őrizni fogjuk.

Éljen a Legfelsőbb Hadúr, Magyarország Kormányzója és éljen az örök Magyar Haza.

Budapest, 1942. aug. 20.

vitéz Bartha s. k.

*vitéz Szombathelyi vezérezredes
s. k.*

Igy kell szeretni a Hazát,

igen, úgy, ahogyan Legfelsőbb Hadurunk és családja mutatja.

Egész életük oltárszolgálat, de nem apostolok, papok és hitvallók, hanem mindezek együtt, a hirdetett ígék megigazulására hozott áldozatok fenséges sorozatával.

Nem politikai, társadalmi vagy születési jogon állanak a nemzet élén, de életük ragyogásával.

Ebben a ragyogásban most új gyász és a frissen hullott vér bársonya tündöklök, az emberi, szülői és testvéri szív remegése és fájdalom zeng csöndes, de minden szívet elérő zsolozsmát és ez a tündöklés imádkoztat és tanít.

Ebben a ragyogásban az az áldozatos magvetés él, amelynek gyümölcsként most elnémult az Ifjú ajka, elhidegült a fiatal arc, de amely legendák ősi, hősi televényföldjéből Hitet és Példát terem felénk és minden magyarok számára ma és új száz esztendőik sorozatán.

Hitet, hogy a nemzet legtöbbet áldozott Apja és a legmagasztosabb Anya a fájdalmak tüzeiben élő magyar milliókkal el fog érkezni

oda, ahol vágyainak vágyát találja: új esztendők, jobb esztendők mesgyéjére és földjére.

Mint az Apa, úgy a nemzet szeretete is ott sugárzott a Fiú mellett, a kötelességek útján féltette, várta, mint az Apa:

— Isten segítsen haza épen, egészségesen!

A szeretetünk melegét az égirendelés másra szánta. Az út, a vég meghatározott, consummátum est, befejeztetett...

Ott állanánk árván szívünk szeretetével, ha nem látnánk magunk előtt az Apát, az Anyát, a Hitvest és az apró, édes Gyermeket: a Jövőt.

Itt állanánk megostorozva, kifosztottan, de a Család élete és gyásza magához ragad, odatesszük eléjük a mi fájdalomunkat, nap-tiszta szeretetünket, mélységes tiszteletünket, meghatalmasodott ragaszkodásunkat, egész életünk tartalmát jelentő azzal a sziklahittel, hogy a gyász és vér napjaiban a nemzet élete méltó lesz legelső Urához és Családjához és hogy az utánunk jövő magyar milliók minden áldozata, megpróbáltatása, küzdelme előtt és mellett útmutató fáklya lesz a kenderesi sírbolt s abban a megsiratott, fiatal Hős!

A Kormányzóhelyettes Úr koporsóját a bajtársak sorfala közt az Országház kupolacsarnokába szállítják

Lehullt egy Turul.

vitéz nagybányai Horthy István hősi halálára.

Zúg, viharzik az ezeréves bánat
Alpári réten és a Don felett...
Legendák fáján szent virágok nyílnak:
Vitézség, hit és hazaszeretet.

Az örök magyar örök harcát látom
Tengeren, lovon és felhők között,
Mert minket minden kihullott piros vér
Még forróbban e földhöz kötözött.

Mások dölyfösen nőttek a magasba,
Mi rügyezéskor kaptuk a vihart!...
Van-e hazánkban talpalatnyi föld is,
Melyet hősi vér sohasem takart?

És van-e szív, mely vést még sose látott,
Kéz, mely ökölbe soha sem szorult?...
És melyik nemzet jövőjét dajkálja
Ilyen szikrázó szent fénnel a mult?...
Te is elmentél karddal és keresztrel:
Poklok farsangja támadt Ellened...
De lőporfüstön és ködön keresztül
Új horizontot látott a szemed.

Acélmadarad felillant az égen,
Milliók szeme, szíve követett...
Elöl szálltál az új honfoglalásban
Őseink-járta vad puszták felett.

...De egy hajnalon a Nap is elsápadt:
Lehullt a Vezér: lobogó hitünk!
Bukásoddal is győztél Horthy István:
Eszmé, utat és célt mutatsz nekünk.

Messzebb repültél összes álmainknál,
De a legenda véget most sem ért:
Vérszövetséget kötöttél fajoddal
És Istennünkkel a győzelemért!

A lelked máglya lesz a magyar égen,
Turáni varázs, hősi glória;
Szent jeladás, míg ősi örökünkért
Magyar vérnek s könnynek kell folynia.

... Zúg, viharzik az ezeréves bánat,
A föld sirat egy hőst, egy büszke kart...
De fent az égből diadalkapukkal
Várják az örök, harcoló Magyar!...

vitéz Zerinváry Szilárd
főhadnagy

A tábori rendészetről.

Írta: PINCZÉS ZOLTÁN ezredes.

(Befejező közlemény.)

A hadművelleti terület megvédése ellenséges vállalkozások, bandák és felkelők ellen.

(VI. FEJEZET.)

A tábori csendőrség felügyelete alatt álló hadművelleti területet katonai és általános biztonság szempontjából két részre oszthatjuk: saját országunkra és idegen ország megszállott területére.

A hadművelleti területnek saját országunkban fekvő részén a rendtartás rendszerint nem okoz több gondot, mint a hadművelleti területhez nem tartozó hátország. Fokozott éberséget csupán a hadrakelt sereg jelenléte tesz szükségessé. Nemzetiségi vidékeken, főként azokon, amelyeken az ellenséges állam nemzetiségéhez tartozó és település szerint ahhoz csatlakozó lakosság lakik, a hűtlenségi esetek megszorodnak, az átszökések is gyakoriakká válnak, de egyébként általános felkelés, bandaharc, stb. veszélye rendszerint nem fenyeget, mert a férfilakosság be van vonulva, idegen, ismeretlen elemek pedig nem tudnak feltűnés nélkül elkeveredni és gyökeret verni. Hozzájárul ehhez az is, hogy a Magyarországon lakó nemzetiségek között nem mindenki áruló; a magyar hazához hű elemek pedig fékeznek, korlátozzák és ellensúlyozzák az ellenség felé húzóknak a munkáját. Hozzájárul az általános rend és biztonság fenntartásához az is, hogy saját országunkban a lakosság a rendfenntartó szervek előtt személy szerint ismeretes, ellenőrizhető és nyilvántartható, ellenséges magatartásáért pedig a háború után nem jutalomra vagy kiüntetésre számíthat, mint az ellenséges országban, hanem tudja, hogy a tetteiért vagy számot ad majd, vagy elmenekül.

Ellenséges ország megszállott területén más a helyzet. A lakosság általában barátságtalan érzelmű, az ellenséges vezérkar pedig már béke idején gondoskodik arról, hogy megszállás esetében a lakosság a megszálló hadseregnek minél több bajt, kellemetlenséget okozzon, berendezkedését, közigazgatását, gazdasági intézkedéseit nehezítse, késleltesse, megfűszere, stb. Mindez két módon történhetik: cselekvő (aktív) és tétlen (passzív) ellenállással.

Ellenséges országban a megszállást közvetlenül követő hetek, hónapok alatt rendszerint kifogástalan rend és nyugalom van. Ennek az az oka, hogy a lakosságot az idegen, ismeretlen hadsereg jelenléte és a kiadott szigorú rendelkezések megfélemlítik; nem ismerik még az idegen haderőt, hogy mennyire veszi komolyan és hajtja végre a kiadott rendelkezéseket és milyen erővel a megtorlásban; milyen erők állanak rendelkezésére, egyszóval: mennyire kell az új hatalmat komolyan venni és tiszteletben tartani. Ennek a kitapasztalásához idő kell. A másik oka pedig az ilyen területen kezdetben mutatkozó rendnek és nyugalomnak az, hogy az ellenszegülő és rendbontó elemek megszervezéséhez és működésbe állításához is idő kell, bármilyen jól volt is ez előzetesen előkészítve és megszervezve.

A megszállás után csak hónapok múlva szokott ki-robbanni a felkelés vagy a bandák tevékenysége, de ekkor sem mindenütt. Az elmúlt és a most folyó háború tapasztalatai is azt mutatják, hogy pl. az első világháború alatt nekünk Olaszországban, Orosz-Lengyelországban, Romániában, a németeknek Franciaország-

ban, Belgiumban, manapság Hollandiában, Norvégiában, Lengyelországban, a Cseh-Morva protektorátusban, stb. — eddig legalább — nem kellett sem általános felkeléssel, sem pedig bandaharcokkal számolniuk, míg ezzel szemben mind az első, mind a jelenlegi világháború alatt Szerbia, Albánia, Montenegró területén szinte állandó volt a felkelés és a bandák tevékenysége, Szovjetország pedig a mostani háború előtt és alatt valóságos külön katonai tudományággá fejlesztette az ú. n. partizántevékenységet.

A megszálló hadsereggel szemben minden állam hazafias lakossága ellenszenvesen viselkedik s igyekszik annak ott, ahol csak lehet, kellemetlenkedni; mindig akadnak elvakult emberek is, akik egyéni merényleteket, szabotázs-cselekményeket is elkövetnek, de nagyarányú fegyveres ellenállást csak fanatizált lakosság szokott megkísérelni. Minél megszervezettebb és fegyelmezettebb a polgári lakosság békében, minél jobban beleoltják a honvédelem kötelességét, minél tökéletesebbre fejlesztik benne a katonaeszményeket, minél inkább fogadja el és vallja az eszmét, amelyért harcba vitték, annál veszélyesebb ellenfél a megszálló hadsereg nézve.

A békebeli igazság, hogy a közbiztonság nem a fegyverhasználattal kezdődik, hanem azzal végződik, háborúban is igazság marad. Azt értem ezen, hogy megszállott kultúr területek katonai és közbiztonságát is, amennyire csak lehet, a megelőzés eszközeivel és módszereivel kell biztosítani. Semmiesetre sem szabad, hogy a kezdeti idők látszólagos nyugalma megtéveszsen és a biztonságérzet hamis látszatát keltve kényelmes tétlenségre csábítson. Minden megszállás után azonnal, látsszék a lakosság bármennyire békésnek és jóindulatúnak is, azonnal hozzá kell látni a közbiztonsági bizalmi hálózat kiépítésének, a hírszerzésnek, a lakosság számbavételének, ellenőrzésének, stb., hogy az idegen elemek mielőbb ártalmatlanná tehetőek legyenek, a beszívárgás és szervezkedés pedig a lehetőség szerint már eleve megakadályozható legyen.

Ez a munka elsősorban a tábori csendőrségre, főként annak telepített egységeire hárul. Pénz, valamint jutalmazásra alkalmas anyagiak bőségesen álljanak rendelkezésre. A legnagyobb nehézséget az okozza, hogy a tábori csendőrök rendszerint nem ismerik az ellenséges állam lakosságának nyelvét: ezen csak megbízható tolmácsokkal lehet valamennyire segíteni. Főként a tábori csendőr osztály- és szárnyparancsnokok, valamint a tábori rendészeti szolgálatra alkalmazott hadtáp csendőrzászlóaljok végezhetnek igen értékes szolgálatot a közbiztonsági hírszerzés megszervezése és kézbentartása által.

Nagyarányú felkelések, nagylétszámú bandák leverésére, egyes vidékeknek orvlövészekről vagy ú. n. partizánokról való megtisztítására a tábori rendészet erői nem elegendők. Lehetetlen, de felesleges is a tábori rendészet számára akkora tartalékokat szervezni, amelyek erre a feladatra elegendők lennének. A tábori csendőr tartalékosztag a 17. pont c) alpontja szerint csak karhatalom szolgáltatására hivatott; ugyanezt a célt szolgálja a tábori csendőr osztályparancsnoknak a 18. pont 2. bekezdése szerint rendelkezésére álló osztálytartalak is.

Az eddigiekben kifejtett elvet mondja ki a szabályzat 155. pontja, amely szerint a hadművelleti területnek az ellenséges érzelmű lakosság vállalkozásai ellen való megvédése elsősorban az ott elhelyezett csapatok fel-

adata, de azokat ebben a feladatukban a tábori rendészeti alakulatok is támogatják. Ott azonban, ahol csapatok nincsenek vagy nem állhatnak idejében rendelkezésre, a küzdelem egyedül a tábori rendészeti alakulatok, illetőleg a hadtáp csendőrszolgálat feladatává is válhatik. Különösen áll ez a tábori csendőrőrsökre, mert a bandák, felkelők, merénylők támadásai, rajtaütései leginkább kisebb létszámú, gyengén biztosított egységek ellen — tehát tábori csendőrőrsök ellen is — irányulnak.

A felkelések megelőzésének igen fontos eszköze a polgári lakossággal való méltányos bánásmód és a jól átgondolt, megszervezett, tervszerű propaganda.

A lakossággal való méltányos bánásmódon nem gyámoltalan erélytelenséget értek, hanem csak az oktan és célnélküli kihívások, kegyetlenkedések és sanyargatások elkerülését. Úgy kell bánni a lakossággal, ahogy megérdemli. Ha megtorlásra ad okot, az legyen határozott és erélyes, de ha jóindulatú, ha a kényszerhelyzetbe beleilleszkedni igyekszik és nincs ártalmunkra, akkor védelemben kell részesíteni olyanokkal szemben, akik a hatalomérzet túltengésében szenvednek és nem képesek a lakosság megnyeréséhez fűződő érdekeink felismeréséig emelkedni.

Az ezt kiegészítő propaganda irányítása nem a tábori rendészeti szervek feladata, de terjesztésében, illetékes felsőbb útmutatás szerint, résztvehetnek.

Az irányunkban megbízható, vagy legalábbis kevésbé ellenséges lakosságnak rendfenntartó alakulatokba szervezése és felfegyverzése csak a seregtest parancsnokság rendelkezésére és irányítása szerint történhetik. Vigyázni kell, hogy ezekbe az alakulatokba megbízhatatlan vagy ellenséges szándékú elemek be ne férközhessenek. Elsősorban azokat kell figyelembe venni, akik az ellenséges államtól, illetőleg annak közegeitől sérelmet szenvedtek. A parancsnokok saját hadseregbeli tisztük és tiszthelyettesek legyenek.

Egészen külön eljárást igényel a megszállott Szovjetföldön működő partizánok, orvlövészek leküzdése és a hadművelleti területnek ezektől való megtisztítása. Ezzel a kérdéssel most még korai lenne a tábori rendészet szempontjából foglalkozni, egyrészt, mert a szerzett tapasztalatok még nem teljesek, másrészt pedig, mert ennek a kérdésnek nyilvános tárgyalása egyelőre nem kívánatos. Azt, amit erről tudni kell, megtaláljuk Schell Zoltán ezredes úrnak a Magyar Katonai Szemle folyó 5. számában megjelent: „Megszállt csapataink Ukrajnában” című kiváló tanulmányában. A tábori rendészeti szolgálatnak ezt az ágazatát a háború után a csendőrség szempontjából majd külön fel fog kelleni dolgozni.

Büntetőbíráskodás. Fegyelmi fenyítő hatalom.

(56. §.)

A jól működő tábori rendészeti szolgálat feltétele, hogy a tábori rendészeti szervek a hadrakelt seregen belül egységes, összefüggő szervezetet alkossanak; legyen közöttük szolgálati összefüggés, valamint a szakszolgálat szempontjából való főlé- és alárendeltség. Leginkább meg kell lennie ennek a szervi összefüggésnek, valamint a főlé és alárendeltségi viszonyoknak a tábori rendészet legfontosabb és legtevékenyebb szervében: a tábori csendőrségben. Ennek önmagában és összetételében is éppen úgy, mint a hátszói csendőrségnek, egységes testületet kell alkotnia.

Főlé- és alárendeltségi viszony azonban csak úgy alakulhat ki és csak úgy lehet hatályos, ha az előjáró az alárendeltjei felett fegyelmi fenyítő hatalmat is gyakorol. Szükséges volt tehát, hogy a szabályzat a tábori csendőrség összes saját előjárói számára fegyelmi hatalmat biztosítson azok felett, akik bármilyen beosztás mellett az ő alárendeltségükben teljesítenek szolgálatot

Másfelől azonban figyelembe kellett venni azt is, hogy a tábori csendőrség alakulatai a tábori rendészeti szolgálatot nem a honvédség egészéből kiragadottan és nem mindenkitől függetlenül, hanem a seregtest parancsnokságokhoz beosztva, azok törzsébe illeszkedve teljesítik. Nem lett volna tehát elég fegyelmi fenyítő jogot csak a csendőrségi előjárók számára biztosítani; fel kellett ezzel ruházni a seregtest parancsnokokat és a vezérkari főnököket is, akik tábori csendőr alakulataikat felhasználják, alkalmazzák és azok munkáját, teljesítményeit figyelemmel kísérhetik.

A honvéd parancsnokoknak és a vezérkari főnököknek azonban a tábori csendőrség alakulatai felett csak általános katonai ellenőrzést és felügyeletet áll módjukban gyakorolni; a tábori rendészeti szakszolgálat részleteibe nem bocsátkozhatnak, egyrészt, mert nincsenek mindig birtokában az ehhez szükséges szakismereteknek, másrészt pedig, mert egyébirányú elfoglaltságuk sem engedi meg, hogy egy szakszolgálat részleteibe jobban behatoljanak, mint amennyire a katonai vezetés szempontjai megkívánják.

A tábori csendőrség számára tehát a fegyelmi fenyítőjog terén kettős alárendeltséget kellett létesíteni. A tábori csendőrtisztek — és felsőbb fokú a legénység is — fegyelmi szempontból közvetlenül annak a honvéd parancsnoknak, illetőleg vezérkari főnöknek vannak alárendelve, akinek törzsében vagy beosztásában szolgálatot teljesítenek, de a tábori csendőrségi szakszolgálat terén észlelt fegyelmi természetű cselekményeik vagy mulasztásaik miatt felettük a tábori csendőrségi előjárók is fegyelmi fenyítő hatalmat gyakorolhatnak.

Ez a kettős fegyelmi alárendeltség nem fog zavart okozni, mert a legritkább esetben fog megtörténni, hogy seregtest parancsnok vagy vezérkari főnök tábori csendőrtisztekkel vagy éppen legénységgel szemben a fegyelmi fenyítő hatalmával éljen; ezt inkább a tábori csendőrségi előjárók fogják gyakorolni, akik az illető személy vagy alakulat felett a részletekre is kiterjedő szakellenőrzést végzik. Sőt az esetek túlnyomó részében valószínűleg az fog történni, hogy a honvédségi magasabb parancsnokok és vezérkari főnökök az esetleg felmerült panaszok vagy tett feljelentések megvizsgálását és fegyelmi elintézését is a tábori csendőrségi előjáróknak fogják átengedni.

Különösen fontos követelmény, hogy a tábori csendőr legénység minden körülmények között megmaradjon a saját csendőrségi előjáróinak való alárendeltségében, tehát akkor is, ha a tábori csendőrség kötelékén kívül, más parancsnoksághoz beosztva vagy vezényelve teljesít szolgálatot. A csendőrség a saját előjárói alatt működik legkiválóbban és a legtöbb eredménnyel; nemcsak azért, mert a különleges rendészeti szolgálatot a csendőrtiszt természetesen jobban tudja vezetni és irányítani, mint az ezzel nem foglalkozó honvédtiszt, hanem azért is, mert a csendőrség legénység igényelte különleges bánásmódot és fegye-

lemkezelést a saját előjárói ismerik legjobban. Az első világháború alatt és után is általános volt a tapasztalat, hogy a csendőrség, illetőleg a tábori csendőrség keretéből kiszakadt, másfelé vezényelt vagy kiküldönített csendőrlégénység teljesítménye, fegyelme és magatartása alatta maradt azokénak, akik csendőrségi előjárók keze alatt maradtak.

A szabályzat 170. pontja különös követelményként hangsúlyozza a tábori rendészeti közegek feszes fegyelmét. Ez jusson kifejezésre a tábori csendőrök külső megjelenésében is. Nem igaz, hogy a harc téren gondozatlannak, borotvátlanoknak, lomposnak és szabálytalanul öltözöttnek kell lenni. Vannak helyzetek, amikor a csendőr természetesen nem fordíthat magára annyi gondot, mint rendes viszonyok között, de ezeket rendszerint olyan viszonyok követik, hogy az elmulasztottakat pótolni lehet. Mint annyi más katonai téren, itt is a németekre hivatkozhatom.

Kiképzés.

A tábori csendőrök kiképzése az első világháború előtt a kerületi parancsnokságok székhelyein felállított tábori csendőr tanfolyamokon történt. Páros évben a lovas-, páratlan évben pedig a gyalogcsendőrök részére volt tábori csendőrtanfolyam, az előbbi hathetes, az utóbbi négyhetes tartammal. A tanfolyam „fővezetője” (Oberleiter) vezérkari törzstiszt volt, aki, ha nem állomásozott a tanfolyam székhelyén, azt időnkint megsejmelte. A tanfolyam parancsnoka csendőrtiszt volt, aki mellé tanárként egy fiatalabb vezérkari tiszt (százados, vagy beosztott főhadnagy), lovastanfolyamnál pedig egy lovastiszt is volt — mint lovaglótanár — beosztva.

Tanfolyamok voltak: tereptan, térképolvasás, vázlatrajzolás, a küldönc-, futár- és jelentőszolgálat ismeretei, löügyi ismeret, hadseregszervezet, Szolgálati Szabályzat I. és II. rész és végül a Vonatutasítás.

A hadtestparancsnokságoknak egy dandárparancsnokot kellett megbízni, hogy a tábori csendőrtanfolyamot megsejmelje. A tanfolyam befejeztével a hallgatók a szemlélt dandárparancsnok elnöke alatt, vizsgabizottság előtt vizsgát tettek; a vizsgajegyzőkönyvet a honvédelmi minisztériumon kívül a hadügy-minisztériumba is elő kellett terjeszteni.

A tábori csendőr szolgálatra kiképzett légénység létszáma a hadrend szerinti szükséglet kétszerese volt. A felesleg, amely a mozgósítás alkalmával egyelőre a hátszágban visszamaradt, tartaléklul szolgált.

A tábori csendőrséghez kijelölt tábori csendőröket és ezek beosztását a kerületi parancsnokságok névszerint nyilvántartották. A hadrakelt sereghez vezényelt minden tábori csendőr helyett az illetékes hadtestparancsnokság pótlásul egy hadseregbeli altisztet adott az illetékes kerületi parancsnokságnak.

A tábori csendőrök kiképzésének ez a módszere nem vált be. Az egyik hátrány az volt, hogy a tábori csendőrszolgálatra kiképzett légénység a tanfolyamon szerzett ismereteit elfelejtette s nem volt módjában azt ismételni. Az első világháború kitörésekor voltak tábori csendőrök, akik a tanfolyamot 8—10 évvel azelőtt végezték el s annak anyagából persze már semmit sem tudtak, nem is szólva arról, hogy ennyi idő után a hadseregben is nagyon sok változás történt. A másik hátrány pedig az volt, hogy csak a mozgósítás alkalmával kerültek a tábori csendőrséghez azok a csendőrök, akik, mint tanfolyamot végzetek oda már békében ki voltak jelölve; később már nem nagyon lehetett nézni,

hogy ki végzett tanfolyamot, ki nem, hanem azt küldték, aki éppen rendelkezésre állott. A tábori csendőrök nyilvántartása, hadibeosztásuk előjegyzése, áthelyezések alkalmával az új parancsnoksággal közlése, fogadték esetében a pótlás stb. mind sok irodai munkát adott, ami aztán végeredményében feleslegesnek és gyakorlati haszon nélkül valónak bizonyult.

Legcélszerűbb, ha a tábori rendészeti szabályzat, valamint a tábori rendszettel kapcsolatos ismeretek mint külön tantárgyak, beilleszkednek a rendes csendőrségi tanfolyamok anyagába. A járőrtárs-iskolában még felesleges ezeket tanítani, de a járőrvezetői tanfolyamokon és az őrsparancsnokiskolában, valamint az alhadnagy vizsgán szerepelniük kell ezeknek az ismereteknek is. Egyik tantárgy lehetne maga a szabályzat, második a hadseregszervezet és harmadik a Vonatutasítás. A tereptan és térképolvasás, a löügyi ismeret és a Szolg. Szab. egyébként is tantárgyak. A tábori rendészeti ismereteket emlékeztető tartás végett időnként az őrsön is ismételgetni lehetne.

A kiképzés ilyen módszere kiküszöbölné a fentebb említett hátrányokat: a tanultak a csendőr emlékeztetőben maradnának, tábori csendőr szolgálatra pedig nemcsak előre kiválasztott és előjegyzett, — szükség esetében azonban rendszerint rendelkezésre nem álló, — légénység, hanem bármelyik csendőr beosztható lenne, mert mindenki ki lenne képezve.

Tábori rendészeti büntető eljárás.

(IX. FEJEZET.)

A hadművelleti területen, ha kiürítését nem rendelték el, rendszerint nagyobb számú polgári lakosság tartózkodik, amely részint a katonai beszállások, részint pedig a kényszerrendszabályok miatt és azért, mert menekültekkel is megszorodik, zsúfoltan lakik és nagy nélkülözéseknek van kitéve.

Ilyen túlszűfolt és nélkülözéseknek kitett lakosság közigazgatása béke idején sem könnyű feladat; még nehezebb háború idején, amikor a közigazgatást szűkre szabott, nagyrészt gyakorlatlan személyzettel és a hadiállapot okozta sok egyéb nehézség közepette kell ellátni.

A katonai közigazgatás egyik feladata, hogy a polgári lakosság által elkövetett olyan kihágások felett, amelyek nem tartoznak a tábori bíróság hatáskörébe (ú. n. rendészeti kihágások) bíraskodjék. A tábori rend ugyanis — mint minden rend általában — nem a súlyos bűncselekmények üldözésén és megtorlásán, hanem a mindennapi élet zavartalan menetén és rendjének biztosításán múlik, az utóbbit pedig elsősorban a gyakran ismétlődő, jelentéktelenebb cselekmények vagy mulasztások zavarják, illetőleg veszélyeztetik elsősorban. A közlekedési kihágás tömegbalesetet, a közegészségügyi kihágás járványt idézhet elő, az ellenőrzés nélküli prostitúció a nemi betegségek terjesztése mellett a kémkedést és a propagandát is elősegíti stb.

A rendészeti kihágásoknak a tábori bíróságok hatáskörébe utalása jogilag nem megvalósíthatatlan, de gyakorlatilag keresztülvihetetlen. A hadbíróági eljárás alakításához van köteve, hosszadalmas, túlsok munkát igénylő foglalkoztat, költséges és végül a tábori bíróságok száma sem elég ahhoz, hogy pl. egy seregtest egész területén előforduló minden kihágás ezek hatáskörébe volna utalható.

A hadművelleti területnek rendszeres katonai közigazgatás alatt álló területén a rendőri büntetőbíróság

tennivalóit az elsőfokú katonai közigazgatási parancsnokságok látják el, amelyekhez külön rendőri büntetőbírák vannak beosztva. Nem volt azonban szabályozva a kérdés, hogy kik látják el ezt a tennivalót azon a hadművelleti területen, ahol nem rendszeres, hanem csak szükségyszerű katonai közigazgatás működik. Ezt a hiányt pótolja a szabályzat IX. fejezete.

Ez a szabályozatlanság már az első világháború alatt is sok zavart, félreértést, egyfelől nemtörődést, másfelől pedig túlzásokat eredményezett. Nem lévén szabályozva, hogy a polgári lakosság felett kinek, milyen cselekményekre vonatkozó és milyen terjedelmű büntető hatalma van, kiki önmagát hatalmazta fel arra, amire jónak látta és e jogát minden ellenőrzés nélkül, tetszése szerint gyakorolta. A kiszabott büntetések neme és mértéke is kirívó eltéréseket mutatott, ami egyébként ott, ahol sem szabály nincsen, sem pedig — az irányítás és ellenőrzés hiánya miatt — egységes gyakorlat ki nem alakulhat, természetes.

A rendőri büntető eljárást szabályozó 65.000/1909. B. M. számú rendelet (Rbsz.) szerint való, perrendszerű kihágási eljárás lefolytatása a hadművelleti területen s még kevésbé a csapat- és vonatkörletben, túlzott írásbelisége és hosszadalmassága miatt nem lehetséges, de nem is szükséges. Katonai közigazgatás alatt a kihágási eljárásnak is inkább a katonai fegyelmi fenytő szabályokhoz kell közelebb állnia; ez nemcsak a tábori rendnek, de a polgári lakosságnak is érdeke. Ha egy katonai személyt valamilyen kihágás miatt az előjárója minden írásbeliség és felfolyamodási lehetőség nélkül, rövid úton akár a legsúlyosabb fegyelmi fenytővel is illethet, nem ütközhetik meg a polgári személy sem azon, ha egy ugyanolyan kihágás miatt egyszerűbb és rövidebb eljárással szabják ki reá a büntetést, mint a rendes békeviszonyok között. Háborúban, főképpen pedig harcok színhelyén vagy közelében az egyén joga és érdeke más téren is a közösség érdeke után való, nem indokolt tehát, hogy a békeidők jogászai munkájával körülhatárolt és biztosított egyéni jogok a tábori rend gyors és hathatós biztosítását megnehezítsék vagy éppen megakadályozzák.

A szabályzat arra törekszik, hogy a tábori rendszeti büntető eljárást egyszerűvé és gyorsá tegye. Ezt az írásbeliségnek az elkerülhetetlen mértékre szorításával törekszik elérni. Az írásbeliség csökkentésének feltétele a tábori rendszeti büntetőtiszték személyébe helyezett bizalom. A közigazgatási gyakorlat hiányából vagy a jogi tájékoztatlanságból eredő hibák, túlzások, szabálytalanságok vagy éppen visszaélések valószínűségét a szabályzat azáltal igyekszik csökkenteni, hogy a tábori rendszeti büntetőhatalom gyakorlását a tábori csendőrtiszteken kívül elsősorban jogi végzettségű tiszteknek engedi meg, ezek közül is elsősorban azoknak, akik a polgári életben is közigazgatási vagy éppen rendőri büntetőbírói beosztásokban működtek. Mind a tényleges, mind a tartalékos csendőrtiszteknek — az utóbbiak a Ht. Vhu. szerint jogi végzettségűek — a tábori rendszeti büntetőhatalom tudnivalóiban külön kiképzést kell nyerniük.

A tábori rendszeti büntetőeljárás gyorsított menete természetesen nem biztosíthatja a terhelt számára azt a jogkört, mint a békeviszonyok között folytatott rendőri büntető eljárás. Apróbb alaki tévedések vagy hibák esetleg jogorvoslat nélkül maradnak, de ez a lehetőség elenyészik az áldozatok mellett, amelyeket háborúba nemcsak egyesek, de az összesség elviselni

kénytelen. A jogász szemével nézve tehát a szabályzat által előírt büntető eljárás hiányosságokat mutathat, a katonai célnak azonban megfelel, sőt csak így felel meg.

Ha a háború okozta kényszerhelyzetben főbenjáró bűncselekmények miatt is gyorsított eljárás szerint lehet ítélkezni, nem lehet ennek akadálya kis jelentőségű és rendszerint csekély büntetéssel járó rendszeti kihágási ügyekben sem, amelyek egyébként sokkal nagyobb számban fordulnak elő, egyszerűbb elintézésük tehát már csak ezért is indokolt. Általános kívánság egyébként a békebeli kihágási eljárás egyszerűsítése és gyorsítása is. A büntetésnek büntetőparancs útján való kiszabása, a büntetőparancs egyszerűsítése, a helyszíni bírságolás mind ennek a törekvésnek eredménye.

A cél egyébként — mint a szabályzat is kiemeli — nem a lakosság minél tömegesebb megbüntetése, hanem az, hogy a kisebb, jelentéktelenebb kihágások se maradjanak megtorlatlanul, de viszont ne is sujtassanak aránytalanul súlyos büntetésekkel, ami egyébként a tapasztalat szerint az elérni kívánt célnak éppen az ellenkezőjét eredményezi, t. i. túlszigorúan megbüntetett személlyel szemben közrészvétet kelt és még a jóindulatu lakosságot is ellenséges indulatúvá teheti.

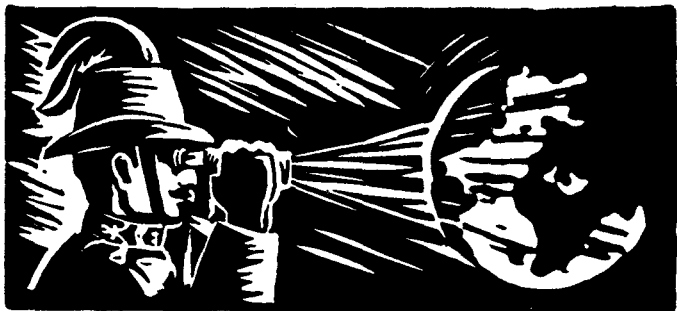
Ha a szabályzat lényegében csak annyit szabályoz is, hogy kinek milyen kihágások miatt, kik felett és milyen terjedelmű büntető hatalma van, már ez is haladást jelent az eddigi zürzavarral és jogbizonytalansággal szemben. Ha pedig a tábori rendszeti büntetőtiszték megválogatása kellő gondossággal fog történni és ha az ellenőrzésük is jól megszervezett és végrehajtott lesz, a valóban kifogásolható bíráskodási esetek száma is elenyésző lesz.

A szabályzat IX. fejezete, mint már említettem, csak a szükségyszerű katonai közigazgatás alatt álló területeken alkalmazható. Rendszeres katonai közigazgatás alatt álló területen az alaki rendőri büntetőeljárás nincsen szabályozva, de ezzel a szabályzat nem is kívánt foglalkozni. Nem volna azonban akadálya annak, hogy a szabályzat IX. fejezetének hatálya a rendszeres katonai közigazgatási parancsnokságokra, mint rendőri büntetőbírságokra is kiterjesztessék, mert a 65.000/1909. B. M. rendeletet ezek sem bírják alkalmazni.

A 222. pont 1. bekezdése szerint tábori rendszeti büntetőeljárás útján azoknak a polgári személyeknek a kihágásait kell megtorolni, akik az általános szabályok szerint egyébként nem tartoznak katonai bíráskodás alá. Erre nézve — nehogy félreértést okozzon — meg kell jegyezni, hogy általános szabályon itt a Kbp. 11—14. §-ait kell érteni, vagyis az a körülmény, hogy a hadművelleti területen lakó polgári lakosság felett *különös* rendelkezés folytán, vagy polgári bíróságok hiánya következtében honvédbíróságok ítélkeznek, a tábori rendszeti büntetőeljárásnak e lakossággal szemben való alkalmazását nem befolyásolja, mert ez a lakosság az *általános* szabályok szerint, vagyis rendes viszonyok között nem tartozik a katonai büntetőbíráskodás alá.

A hadrakelt sereg állományába tartozó, vagyis a katonai büntetőbíráskodásnak az 1939. évi II. t.-c. 220. §. 4. bekezdése értelmében alávetett és a katonai fegyelmi fenytőhatalom alá is tartozó polgári személyekre a tábori rendszeti büntetőbírák hatásköre nem terjed ki, minthogy ezek a Honvédelmi tv. 220. §. 3. bekezdése értelmében kihágások miatt ugyanúgy fenytőzhetők fegyelmi úton, mint a katonai személyek.

Az új tábori rendészeti szabályzat a most folyó háborúban kerül először alkalmazásra. Ahhoz, hogy gyakorlati kipróbálása teljes értékű legyen, szükséges, hogy a tábori rendészeti-szervek kiépítése és tisztí, valamint legénységi létszámmal ellátása is a szabályzat előírása szerint történjék. A tapasztalatok bizonyára értékesek lesznek vagy abból a szempontból, hogy igazolni fogják a szabályzat általános felfogásának és rendelkezéseinek a helyességét, vagy pedig abból a szempontból, hogy reá fognak világítani a szervezésnek és a szolgáltatnak azokra a részleteire, amelyeket tovább fejleszteni és tökéletesíteni kell.

PORTYÁZÁS

Téli holmit gyűjtenek a honvédeknek. Mi csendőrök tudjuk, mit jelent a fegyveres szolgálat hóvihárban, zimankós éjszakákon, dermesztő hidegben. Éppen ezért mi adjuk oda legszívesebben azt, amit nélkülözhetünk.

Mi nélkülözhető ma? Minden, ami nem feltétlenül szükséges a magunk és családunk egészségének a biztosítására. Ami meleg holmi már ezen túl, a kényelemhez vagy szórakozáshoz kellene, mind nélkülözhető. Ha csak azt adjuk oda, ami kimondottan, minden vonatkozásban fölösleges, akkor ezzel nem hozunk áldozatot, mert hiszen így még nem mondtunk le semmiről, ami nélkül pedig csak kegyeskedő ajándékozás van, de nem áldozatos segítség.

Így kell felfogni ezt az adakozást, ami különben nem is adakozás. Nem vág ide ez a szó s nyilván csak azért használják, mert talán nincs helyébe más, jobb. Nem ajándék s főleg nem adakozás, amit honvédeknek adunk, hanem testvéri segítség. Értünk és gyermekeinkért harcol a honvéd keze, amit a számára küldött kesztyűvel megmentünk a fagytól. Magunkat mentjük vele. Az országunkat, otthonunkat, mindenünket. Oda kell adni mindent, ami odaadható. Mi mégis könnyebben birjuk itthon a telet, mint ők odakint, ahol a honvéd szeme hiába keres a jeges síkon csalogató kéményfüstöt.

A csendőrök példája kihat az egész körletre. Ha a csendőr nem ad, akkor más is könnyebben nem ad. A csendőr példája és szava sokat tehet. Ellensúlyozhatja azt az ellenséges suttogást, ami nem marad el ennél a gyűjtésnél sem.

Ez a suttogás azt mondja, hogy adjának a gyárak, adjon a kincstár. Ad is, de a gyáraknak most más, fontosabb dolguk akad és nyersanyag sincs korlátlanul új holmik gyártásához. Ezért kell elővenni a szekrényekből, ládákban azt, ami már készen áll.

Az itthon maradó nélkülözhető tárgy bevándorol a lelkiismeretünkbe s majd megszólal télen, amikor honvédekünk küzdelmeiről fűtött szobában olvassuk a híreket.

A jót csak akkor hisszük el valakiről, ha napnál világosabb tények, közjegyzői okmányok és mindenféle más temérdek tárgyi bizonyítékok bizonyítják, hogy igaz: tehát muszáj elhinni.

A rosszat azonban az első odavetett szóra, villámgyorsan elhiszük. Ide nem kell bizonyíték. Akár a bajtársakról, akár a szomszédasszonyokról van szó, készpénznek számít a rossz vélemény és gyanús, hihetetlen dolognak a jó.

Azt mondják, hogy az ember hiszékeny. De ha hiszékeny, miért csinálja ilyen féloldalasan? A rosszra hiszékenyek vagyunk, itt bele tudunk bújni ebbe a kibúvóba, de a jónál már hitetlenek vagyunk? Itt már dolgozik a hitetlenség?

Mennyivel szebb lenne fordítva. Ha a jót hinnénk el első szóra, a rosszat pedig csak perdöntő bizonyítékokra. Mindenki tapasztalta, mennyire jól esik, ha elhiszik róla, hogy ő derék, tisztességes ember. És mennyire lesújtó, ha fülébe jut, hogy haszontalannak, ostobának, önzőnek tartják. Az egyik vélemény felemel, ösztönöz a még-jobbra, a másik meg fejbeveri az embert és elernyeszti benne a jóratörekvés további akarátát.

Talán nincs ember, aki kivétel lenne, aki ezt önmagán ne tapasztalta volna. Hogyan lehetséges az, hogy másoknak ugyanazt az érzékenységet, ezt az általános emberi gyengét — vagy inkább értéket — nem tartjuk tiszteletben?

Nem tudjuk, hogyan lehetséges. Vannak ilyen érzéketlen furcsaságok az ember körül, amik ha nem lennének, sokminden másként lenne.

*

Topogó lehetne a neve az olyan kocsmának, ahova az emberek benéznek egy snapszra s csak úgy állva — topogva — lehajtva a mérges nedűt, már mennek is tovább. Sietős foglalkozású emberek — kocsisok, küldöncök és hasonló — divatja ez, de a multkoriban látott valaki ilyen topogóban egy csendőrt. Ez is topogott és ivott, aztán ment befelé a laktanyába. Megkérdezték, miféle inger csalja be a lebujba. Azt felelte, hogy útbasesik s hát neki mindennap ez a reggelije. Csak egy kupicácska, sose több, de azt mindennap.

Aztán láttak ugyanott másik csendőrt, majd harmadikat. Tovább már nem is kérdezzük, hátha még többet.

Ismerjük mi, a papramorgós reggeli nem újkeletű szokását. Nem hisszük ugyan, hogy a szalonna előtt az a bizonyos kupica mindenképpen szükséges és hasznos, de ha otthon csinálja valaki és csakugyan nem több a kupicánál, hát hagyján. Akinek a szíve rászorol efféle erősítőre, majd ő fogja szedni ellensúlyozásul vénkorában a digitáliszt, az ő gondja. De beállni a lebujba, együtt topogni a többi topogóval és gémtorokkal felhajtani a féldecit, ez már nem magányügy. A csendőr megköveteli a tekintélyt, de akkor tegyen róla, hogy maga ne járassa le. Félszemmel mindenki őt nézi s a háta mögött összekacsintanak az emberek: — No, azért neki is jó a cügja!

*

A városi beosztású csendőrök általában se higgyék azt, hogy mihelyt az őrsről kitették a lábukat, ők más csendőrökké váltak, mint voltak. A csendőr sehol sem lehet más, mint csendőr. Ami az őrsélet szigorában kötelező, az a városban is kötelező, ahol nehezebb az ellenőrzés, de éppen azért több legyen az önbírálat, meggonddoltság, sokszor bizony a lemondás is.

A városi csendőr gondoljon arra, hogy a városok lakossága csak őt látja közülünk állandóan, csak az ő

életmódját, szokásait tudja részletesen megfigyelni s aztán aszerint ítél az egész csendőrségről. Kétszeres kötelessége tehát, hogy ne feledkezzék meg magáról és ne feledkezzék meg a testületi tekintélyről.

Egy hadtápszáslóalj történetéből.

Írta: vitéz THASSY PLÁVENSZKY FERENC ny. őrnagy
I. RÉSZ.

A zászlóalj felvonulása és berendezkedése.

A zászlóalj 1941. évi április 12-én alakul Mezőkövesden és 22-én indul Bácskába, hol fogolytáborokban, — századonként, illetve félszázadonként kikülönítve teljesít őrszolgálatot. Zászlóaljparancsnokság Ujverbáson.

Július 1-én 15 óra 15 perckor a szabadkai városparancsnokság útján távmondati rendelkezés érkezik, hogy a zászlóalj legrövidebb időn belül menetkész legyen. A századok Szabadkán gyülekezzenek.

A szükséges intézkedések az újvidéki, palánkai, óbencei, valamint az ujverbázi századparancsnokságoknak távbeszélőn, illetve írásban kiadottak.

Szabadkán másnap a zászlóalj mind a négy százada egyesül. Aztán elérkezett az indulás, sapka- és zseb-kendőlengetés s lassan gördülnek a vonat kerekei az állomásról és elhagyjuk a gazdagságban úszó bácskai állomáshelyünket.

Robogva száguld velünk a vonat. Állomásokon alig állunk meg. Mindnyájan érezzük, hogy igen sietős az utunk. Ezt tapasztaljuk is, mert 36 óra után, hajnali derengésben, már Kárpátalján, Volócra érkezünk. A hajnalhasadásba belevegyül az ágyúk messzi, tompa hangja. Szép muzsika ez a katonafüleknek...

A nap sugarai már aranyozzák a Temnatik, a Pláj s a Veliki Vrh impozáns csúcsait, majd áttörik a sűrű fenyőerdők sötét komorságát s ezzel megindul mindenütt az élet, a munka.

Reggeli kiosztás után a már Csapon kapott első rendelkezés szerint megkezdődik a szállítmány első felének a kirakodása. A zászlóalj másik fele még útban van.

Amíg Volócon a kirakodás folyt, a határvadász dandárparancsnokság visszamaradt vezérkari tisztjétől átveszem az alábbi intézkedést:

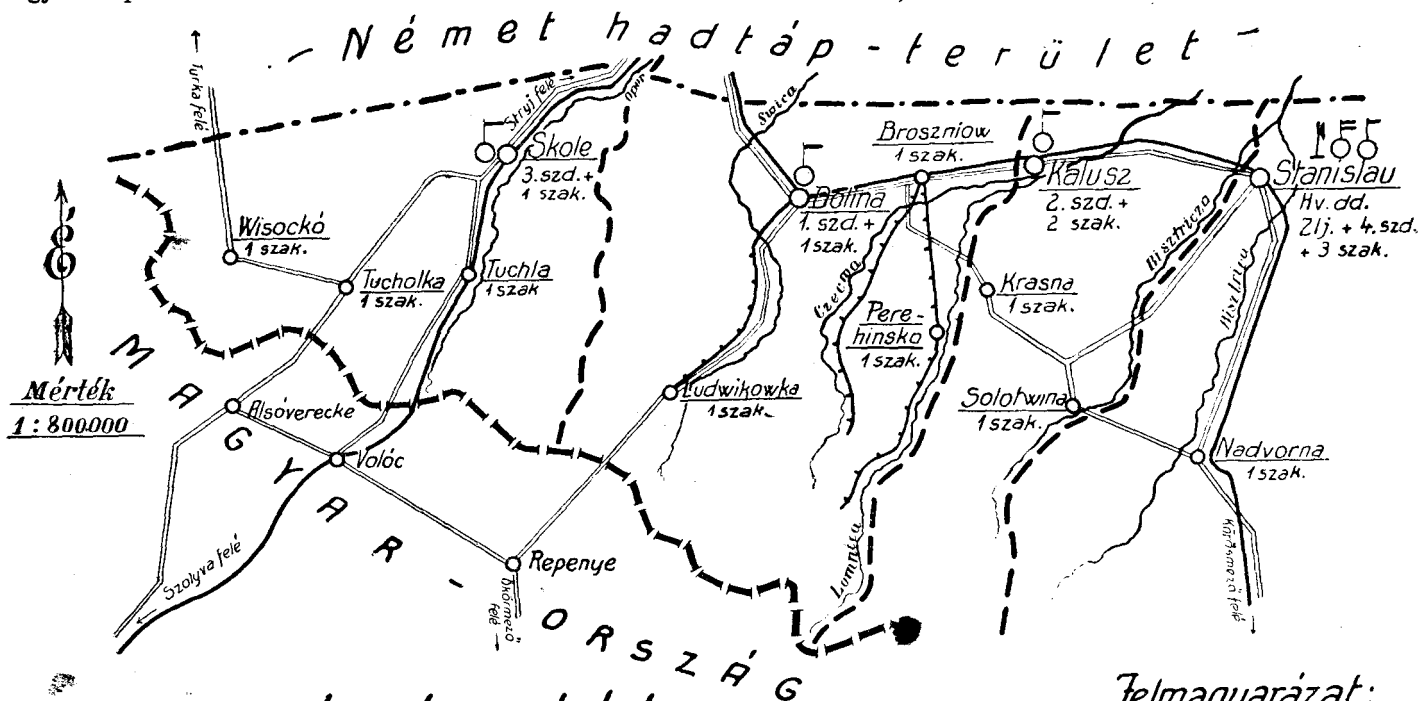
„A hadtápszáslóalj a határvadász dandárparancsnokságnak van alárendelve. A zászlóaljparancsnokság mindenkor a dandárparancsnoksággal együtt. A zászlóalj gyalog menetben megy Sztaniszlauba. Ellenséges repülőtevékenység valószínű.

Hadtáp-körlete: Térképbe berajzolva.

Északon a német sávhatár: Uzsoki-hágótól kiindulva Szkólétől É-ra a Sztrij kanyarulata Bolechov, D. Kalusz, É. Jezupol. Délen a magyar határ. Keleten általában a Bisztrica völgye.

Feladata: Utánpótlási útvonalak biztosítása, közigazgatás megszervezése, közbiztonsági szolgálat ellátása, anyaggyűjtés.”

Amikor a zászlóalj másik két százada is a volóczi vasútállomásra beérkezett, — a századparancsnokok —, a tábori csendőr szakaszparancsnok, valamint a gazdasági hivatal főnöke és a zászlóalj orvosfőnök előtt ismerttettem a dandárparancsnokság parancsát s általános tájékoztatást adtam azzal, hogy a kapott feladat ellátására Sztaniszlauba való bevonulás után intézkedem. Egyidejűleg intézkedtem a menetire s annak biztosítására, ezt írásban is kiadtam. A térképekbe berajoltam a századkörleteket, a századparancsnokságok és a kikülönített szakaszparancsnokságok leendő állomáshelyeit. (L. 1. számú vázlatot.)

1. számú vázlat.
Zászlóalj részére kiutalt működési terület.

Telmagyarázat:

- = Ország-határ.
- = Zlj. határa.
- = Szd. határa
- = Vasút.
- = Iparvasút.
- = Műút.

Miután a 3. századot kikülönítették Szkóléba, parancsnokát írásbeli parancsban utasítottam.

Ennek lényegesebb részei az alábbiak voltak:

A századparancsnokság állomáshelye Szkóle. A század kikülönít 1—1 szakaszt Tuchlára, Tucholkára és Wisockóra.

Feladata: Általában a Szkóle—Lavocsne közötti vasút és útvonal, a Szkóle—Alsóverecke, valamint Tucholka—Wisocko közötti útvonal biztosítása. Működési területén — de elsősorban Szkóléban és a szakaszok székhelyein a közigazgatási megszervezése —, általános rendészeti és közbiztonsági szolgálat ellátása, személy- és vagyonbiztonság fenntartása és biztosítása. Kémelhárítás. Katonai személyek irányítása. Anyaggyűjtés. Szovjet kincstári vagyonok, üzemek, raktárak, kolchozok megőrzése, zár alá vétele. Esetleg visszahagyott saját anyag összeszedése és őrzése. Lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok beszállításának elrendelése. Arcvonal mögött csavargók összefogása. Fegyverviselési tilalom. Közlekedés szabályozása. Lakosság, — főleg zsidók és kommunista gyanús egyének szigorú ellenőrzése és a lakosságnak az egyik szakaszkörletből a másikba való átlépés szabályozása (csak a század- illetve szakaszparancsnokok és a polgári hatóság vezetőjének írásbeli engedélyével lehetséges). Zsidók és munkanélküliek munkára, főleg útkarbantartásra való felhasználása. Szabotázs és ellenséges propaganda meggátolása (rádiók beszállítása). Gyűlések, összejövetelek, felvonulások tilalma. Záróra szabályozása. Milícia szervezése, fegyverrel való ellátása, működésének szabályozása.

Összeköttetés: Zászlóaljparancsnoksággal a további intézkedésig egyelőre a lavocsnei pályaudvarparancsnokságon át futár útján. Működési területén lévő honvéd és egyéb alakulatokkal és szomszédos parságokkal távbeszélőn, ha az nincs, személyi úton.

Egyéb: Rendkívüli vagy fontosabb esemény azonnal, helyzetjelentés minden hét szombatján futárral jelentendő.

A század-, illetve a kikülönített szakaszparancsnokságok a kiadott minta szerint az alábbi előjegyzést vezetnek:

Szolgálati könyvet, esemény naplót, vezénylő lajstromot. A kivezényelt járőrök részére szolgálati lapot. A szakaszkörletek leportyázása és megismerése után Órjárat beosztást szerkesztenek.

A kikülönített szakaszokhoz szakaszparancsnok helyettesként csendőr altiszt vezénylendő.

Tekintettel a nehéz összeköttetésre, közlekedési viszonyokra s a nagy távolságra (hidak, utak felrobbantva, távolság kb. 250 km) a kapott parancs és útmutatás szellemében önállóan van hivatva működni. Élelmezés ön-ellátás útján, a szükséges pénzt a gazdasági hivatal főnökétől vegye fel.

A zászlóalj részére szükséges menetintézkedéseknél az alábbi fontos tényezők jöttek számításba:

1. A napi menetteljesítmény szabályozása.
2. A legénység élelmezése.
3. A zászlóaljnál és a századoknál felgyülemlett anyag tovább szállítása.
4. A légvédelem ellátása.

Ad. 1. A napi menetteljesítmény meghatározásánál figyelembe kellett venni a tisztek és legénység magas korát, törődöttségét, (a zöm 50 éven felüli), az eléggé súlyos szerelvényt, menetelés gyakorlatának —

edzésnek — hiányát, az állandóan emelkedő terepet, végül az akkor beállott esős időszakot. Ezeket tekintve véve a napi menetteljesítményt 20—22 km-ben kellett megállapítani. (A H. Sz. II. R. 4. melléklete 20—25 km. menetteljesítményt ír elő.)

Ad. 2. A legénység élelmezését a menet alatt akként kellett szabályozni, hogy a reggeli fekete kávé megfőzése, majd annak kiosztása után a konyhák 2 órával a zászlóalj indulása előtt az éjjelezési helyre előre menjenek, ott a felvételezett élelmet megfőzzék s így az oda beérkező legénység meleg étellel mindig el legyen látva.

Erre azért volt szükség, mert a konyhák csak főzőüsttel voltak ellátva s azokban főzni menetközben nem lehetett s így a konyhákat mindig előre kellett küldeni, hogy idejére főzni tudhassanak.

Egyébként napközben hideg étel volt.

Ad. 3. A zászlóalj részére a menet alatt szükséges élelmiszernek és egyéb anyagnak, valamint a lőszernek a szállítása előfogatok igénybevitelével történt. A zászlóaljtörzsnél rendszeresített 5, s a századoknál rendszeresített 4 országos jármű kevésnek bizonyult. Az előfogatok biztosítása pedig, sok esetben nehézségbe ütközött, különösen ha azt vesszük tekintetbe, hogy egy csapatnak hadművelési területen kell átvonulni. De azért kisebb-nagyobb zökkenőkkel — hozzá megfelelő eréllyel — ez is megoldódott.

A többi anyagot a határvadász dandárparancsnokságtól kapott gépkocsikon Volocról 3 nap múlva előre szállították.

Ad. 4. Tekintettel arra, hogy a léghárításra hatásos fegyverekkel (géppuska, golyószóró) a zászlóalj nem volt ellátva, így a légvédelem csak pusztán passzív légvédelemre szorítkozott, ami annyiból állott, hogy a menetet megfelelő mélységi csoportban indítottam el s a csoportosítást menetközben a mindenkori terep fedezetnek megfelelően módosítottam; a vonat pedig állandóan felfrissített s a mindenkori terepszakaszhoz alkalmazkodó álcázással menetelt.

Gyalogmenetben, teljes felszereléssel indultunk útnak. Menetvonalunk: Volóc, Kelecsény, Repenye, Toronya, az országhatár, Wiskov, Ludvikowka, Obláz, Wigoda, Dolina, Kalusz, Sztaniszlau.

Az előosztág szerepét a zászlóalj fiatalsága — a tábori csendőrszakasz töltötte be. Az állandó tettekeszségükkel, katonás szellemükkel, kitartásukkal és vidámságukkal a csapat lelkét képezték és biztosították a menet folyamatosságát, az öreg honvédekben pedig a menet lendületét fokozták.

Olyan hírek is érkeztek, hogy visszahagyott polgári ruhás katonák és megfizetett polgári egyének megtámadják a menetelő csapatokat és gépkocsi oszlopokat.

A szálláscsinálók — kik már indulás előtt 1—2 órával előrerúgtattak kerékpárjaikon — képezték a zászlóalj gyorsan mozgó alakulatát. Ők voltak a távolfelderítők és végezték a hírszerző különítmény teendőit is. A szabályzattól eltérően nagyobb létszámmal működtek. Tiszti parancsnoka és a beosztott legénysége a szláv nyelvek (szlovák, lengyel, ukrán, orosz) valamelyikén tökéletesen beszélt, így aztán mindent megtudtunk, amit akartunk. Tolmácsra nem volt szükség.

Szállást is — a körülményekhez képest — jól csináltak, híreket is beszereztek, — s így a szállásba való beér-

kezésünkör már mindenről tájékozva voltunk, sőt a rádió adott hírekről is tájékoztattak.

A gyaloglás az első napokban bizony nehezen ment. Sok pihenő és nagy megértés kellett a napi menetcélok eléréséhez. Később, mikor az egymásközi versengés érzetét felébresztettük bennük s a Kárpátok vadregényes tájai mindig új és új — változatos — képeket tártak szemük elé, könnyedén hagytuk magunk mögött a kilométerköveket, sőt pihenők alkalmával sem maradt el a jókedv és a tréfacsinálás. Különösen a 4. század tűnt ki kiváló menetelésével.

A legénységben a jószándék s főleg a menetfegyelem meg volt, így a nehézségek s a közbe jött akadályok, leküzdhetők voltak.

Jellemzésül felemlítem, hogy a menet alatt három ízben láttunk orosz felderítő repülőgépeket a fejünk felett — 1000 méteren felüli magasságban — elzúgni, a legénység teljes nyugalommal, — árnyékolt helyeket keresve — folytatta útját, mintha semmi sem történt volna.

Az országos járműveken menetközben sokszor bizony hol ezt, hol amazt kellett javítani. Az sem volt ritka látvány, amikor a törött kerék kifordul a szekér alól, vagy a nagy sárban tengelyig elmerülve, ki kellett emelni a szekeret, avagy a meredek kaptatókon tolni a súlyosterhű járművet, mert a lovak bizony már nem nagyon húztak. Nem volt panasz, nem volt csüggedés, ment a munka, nehogy akadályozva legyen a menet folyamatossága. Ha meg lemaradt egy jármű, már a legközelebbi pihenőnél utólérte a csapatát.

Bár gyengélkedő szép számmal volt, — kb. 10% — de tettető nem akadt közöttük. Senki sem maradt le.

Harmadnap déli 12 órakor — sűrűn permetező eső után — érkeztünk az országhatárra, hol a hosszú pihenőt tartottuk. 993 méter magas a hágó. Itt már láthatók a bevezető harcok nyomai. Körülöttünk a fenyőerdők végtelenjei. A környező csúcsok gomolygó komor felhőkbe burkolódva, ahonnan időnként ki-kidugja fejét a nap s ránk szórja melegítő sugarait. Ázott, nedves a ruhánk. Hűvös van idefent. Mikor ki-süt a nap, szinte párolog az átázott nedves ruha.

Az út jobboldalán hatalmas térség puha pázsittal, útfelé eső részén a kis magyar határ-örház gombamódra bujik ki a földből. Előtte csendőrok, kik most együtt teljesítenek a határvadászokkal szolgálatot. Szembe velünk az országhatárt átlépő nagy kapu, azon túl az oroszok hatalmas nagy barakja, amelyet még a lengyelek építettek. Tele lövések nyomaival. Az úttól balra az 1914—18. évi világháború magyar hősi halottjainak a temetője, hol új sírok nyíltak, melyben az új világháború keresztes. hadjáratában elesett fiatal magyar hadsereg hőseit hantolták el. Most odalent mélyen az ősi földben a múlt és a jelen ölelkezik s megszenteli a Kárpátok bérceit.

A régi és az új hősi halottak sírjait a tisztikar és a legénység frissen szedett virágokból font koszorúval megkoszorúzza.

A pihenés végetér, felharsan a kürt „Vigyázz!” jele. Az öreg honvédek vigyázzba merevednek. Rövid beszéd s utána a Himnusz gyönyörű éneke hangzik fel száz és száz magyar torokból. Egyszerre mindenki fiatal, az ezüstös, deresedő fejek feszesen megszegve, a kerges kezükben roppan a puska, a szemükben könny csillog. Búg-búg fel az Istenhez a magyar zsoltosna.

Újból szól a kürt: „Imához!” s utána megindul a menet a határon keresztül. Gondolataink otthon.

Felejthetetlen szép nap volt.

*

Hatalmas széles úton haladunk lefelé. Az út mindkét oldalán sűrű sötét erdők rengetege. Az út a lehető legrosszabb, amit csak elképzelhetünk. Minél tovább megyünk, annál rosszabb. Sok helyen kivágott, hatalmas szál fenyők egymásba borulva, mint a halottak. Ezek akadályok voltak.

Az erdőből kiérve, megpillantjuk az első galíciai falut, Wiskowot, ahol éjelezni fogunk. 16 órakor érkezünk oda. A falu üres, kihalt, csak egy pár család lézeng benne. A szálláscsinálóknak sok gondja nem volt. A lakosság elmenekült, még csak most szivároog vissza.

Ellenben gondoskodniuk kellett az elhelyezési körletek rendbehozataláról, hogy azok tisztán és megfelelő berendezéssel álljanak a beérkező csapatok rendelkezésére. Ebben a polgári lakosság is közreműködött.

Az orvosunknak mindjárt dolga akadt. Három nőt hoztak, akik az itt lefolyt harcokban a becsapódó gránátoktól megsebesültek. Mindegyiken számos gennyesedő mély seb tátong. A szilánkok mélyen ülnek a húsban. Egy párat kiszed az orvos, de látni, hogy nem sok remény van... Az orvos bekötözi őket és utasítja a hozzátartozókat, hogy vigyék azokat a legközelebbi kórházba.

Az idegenben eltöltött első éjszaka jól telt el s kipihentük fáradalmainkat. Reggelre jó kiadós galíciai esőre ébredünk. A felhők mélyen a fenyők tetejére ereszkedve — lassan úszva egymásba gomolyognak. A hegyekből alig látunk valamit. Tartós esőre van kilátásunk. 7 órakor indulunk. Az útunk körülbelül még 4 km hosszan emelkedik, azontúl lejt.

Az Ilnica-patak völgyében haladunk ÉK. irányban, zuhogó esőben és soha nem látott rossz, sáros úton. Itt már lépten-nyomon látni az elhagyott lövészárkokat, sövényes géppuskafészeket, ütegállásokat, körülöttük felhalmozott és szétszórótt lőszerkeket. Az erdő mélyéből fertelmes, orrfacsaró bűzt hoz a szél. Tudjuk mi az, — hullaszag. Meg is találjuk a forrást. Három felszerszámozott ló hullája s tőle nem messze két orosz katona oszlásnak induló holtteste. Elhantoljuk őket.

Ludvikowkában tartjuk a nagy pihenőt egy elmenekült erdőmérnök kastélyában. Ez az első kiszemelt őrs. Az 1. század 3. szakasza a kastély üres falai között szállásol el véglegesen. A falu ugyancsak kihalt és üres. A táj azonban fenséges. A falut főleg németek és ukránok s elenyészően lengyelek lakták.

A szakaszparancsnok és helyettesének (csendőrtörzsörmester) eligazítása, illetve a hosszú pihenő letele után a Svica völgyébe térünk be, majd Oblazba érkezünk, ahol az elszállásolást terveztük, itt azonban a szálláscsinálók közül egyik altiszt vár és jelenti, hogy Zakla faluba kell előre menni, mert csak ott tudták a zászlóaljat elszállásolni. Obláz túlságosan szétszórótt község volt s a menetvonal mentén az elszállásolásra csak egypár ház állt rendelkezésre, ahol pedig a zászlóalj nem fért volna el.

A magyarországi zsidóság száma 82 év alatt, 1787-től 1869-ig 83.000-ről 542.000-re, tehát csaknem hétszeresére emelkedett, ugyanezen idő alatt az ország összlakossága 8.000.000-ről csak 13.500.000-re szaporodott.

Zakla községben egy lengyelekből álló küldöttség vár s a leromlott közbiztonsági viszonyokra, valamint az erdőkben kóborló bandákra hivatkozva, — egy állandó őrseget kér. A kérelmet indokoltnak láttam, — különösen akkor, mikor a vett s alaposnak bizonyult hírek szerint a csapatok által meg nem szállt területeken felelőtlen elemek elfogásokat, letartóztatásokat eszközöltek és kivégzéseket hajtottak végre. Elrendeltem tehát az 1. századparancsnoknak, hogy állandó járőrt vezényeljen ki Zaklára 24 órás felváltással. A járőr ereje szükséghez képest 1 raj is lehet.

Este 22 óra után a Kárpát-csoportparancsnokságtól egy csendőrfőhadnagy érkezett futárként Zaklára. Eligazítást hozott. Eszerint a zászlóalj parancsnokság nem Sztaniszlauba megy, hanem Dolinán marad s a zászlóalj keleti határa a Lomnica folyó. Egyben jelenti, hogy mindazon helységben, ahol a zászlóaljnak alakulata van elhelyezve, a parancsnokságon „Csendőrség” feliratú táblát kell kitenni s az magyar, német és ukrán nyelven legyen megírva. A lakosság magatartására, valamint a rögtönítélő eljárás kihirdetésére vonatkozó hirdetményeket is átadta. A hirdetmények magyar, német és ukrán nyelven voltak nyomtatva.

Az új helyzetről és a változásokról a századparancsnokokat vázlat csatolása mellett írásban kiértékeltem.

Ez a beosztás végleges is maradt (L. 2. számú vázlatot.)

Mielőtt elhagytuk Zaklát, az alárendelt parancsnokoknak még utasításokat adtam az előállott újabb helyzetre vonatkozólag, majd gépkocsin előre mentem Sztaniszlauba a dandárparancsnoksághoz.

Jelentkezésem alkalmával a Kárpát-csoport parancsnokságtól kapott parancsról is jelentést tettem s a

megváltozott helyzetről, illetve az újonnan kiutalt területen való berendezkedésről a vázlatot átadtam.

*

Kellemes és jóleső érzéssel töltött el bennünket, hogy a lakosság — ahol keresztül mentünk — mindenütt jó szívvel, kedvesen fogadott. A községek bejáratainál díszkapuk voltak felállítva, melyek szentképekkel voltak díszítve. A kapuk közepén és a sarkain a magyar, német és ukrán zászlók lengtek.

A zászlóalj parancsnokságnak Dolinára, a századoknak illetve kikülönytett szakaszainak rendeltetési helyükre megérkezésével a kiutalt hadtápterületen a megszállás befejezést nyert. Ezután kezdődött meg a nagy munka.

(Folytatjuk.)

A krónikák már 960-ból megemlékeznek magyarországi zsidókról a prágai vásáron s azóta a magyar történelem során állandóan találkozunk velük különböző királyi vagy országgyűlési intézkedésekkel kapcsolatban.

A zsidósággal szemben való teljesen türelmes és liberális felfogás II. József uralkodásával kezdődik. II. József megengedi a zsidóknak az iparűzést, a földművelést, szabaddá teszi kereskedelmüket, katonai szolgálatra kötelezi őket, úgyszintén német vezetékeveik felvételére s bár halálos ágyán reformját egy tollvonással visszavonja, az 1790—1791. országgyűlés mind e jogokat épségben fenntartja. (Igaz, hogy a gyakorlatban ezek a jogok a városi polgárság erős ellenállása miatt nem érvényesülhettek.)

KATONAI ISMERETEK

Hegyi csapatok.

Írta: TOLNAY LAJOS vkb. százados.

...különösen nagy eredményt értek el a bajor hegyivadászok, akik ... a németbirodalmi zászlót a Közép-Kaukázus hatalmas glecsertömegére, az 5630 méter magas Elbruszra kitűzték. (Német hadijelentés 1942 augusztus 25-én.)

Lovasnép a magyar! — mondogatták őseink és ezzel elintézték azt a faji tulajdonságunkat, hogy bizony nem szerettük a hegyeket. Árpád magyarjai az alföldekre ereszkedtek le és a medencéket övező hegyeken csak gyér számú határőriző csapatok maradtak. Itt mostoha életkörülmények között tengették életüket és — a székeket kivéve — leginkább jobbágy népek voltak. A török időkben ugyan a végvárakban kifejlődött a vitézi élet, de a harcok ekkor is a síkságokon, ritkábban a hegyekbe vezető utak mentén folytak. Erdély hegyei között a székelek védték a legveszedelmesebb keleti határ-részt, évszázadokon keresztül, mint a-magyarország legvitézesebb katonatörzse. Nagy részük van nekik abban, hogy a nemzet megtudott állani 1000 éven át a Kárpát-medencében. A XVIII. század közepén, Mária Terézia korában katonai alapon kezdték megszervezni a Székelyföldet, hogy biztosítsák Erdélyt az állandó ellenes támadásoktól. Három gyalogos- és egy lovas székely határőrezred részére toborozták a legényeket; önkéntes jelentkezés hiányában erőszakkal hurcolták katonáknak a szabadságjogaikat féltő székeleket. Ez okozta az emlékezetes „Madéfalvi veszedelmet“, amikor több száz székelet megölték a császári csapatok. A többiek elmenekültek és éppen ebben az évben tér-

tek vissza Moldvából az 1764-ben odavándorolt székelek...

A székelek voltak ősei a tulajdonképpeni hegyi csapatainknak, mert ott teljesítették szolgálatukat a Kárpátok gerincén, ahol most is őrt áll a magyar honvéd, a székelek határőr.

*

A hegyi harc a parancsnokkal és legénységgel szemben egyaránt erős követelményeket támaszt. Hegyi harcra nem alkalmas — sem felszerelésénél, sem kiképzésénél fogva — minden csapat, erre a célra külön „hegyi“ alakulatokat kell szervezni. Itt a harc súlya áttolódik a kisebb egységekre, sőt az egyes emberekre. Legalkalmasabb kötelek a hadműveletekre a hegyi zászlóalj, mely egyesíti magában mindazokat a fegyvereket és egységeket, amelyre itt a különleges viszonyok között szükség van.

A hegyekben fokozottan előtérbe lép a terep és az időjárás viszontagságai ellen való küzdelem is, kevés az út, — az is gyenge állapotú — helyszíni utánpótlást is igen nehezen találhatunk. Míg a dombos vidéken nem olyan nagy jelentőségű egyes gerincek birtoklása, ez a hegyekben döntő tényező lehet!

A hegyi csapatok szolgálata nehéz, erős fáradalmakat ró a katonákra. Már a békeszolgálat is nehéz, utána pedig hiányzik a városi embernek megszokott szórakozás, mely bizony a magas hegységben nincs meg. Éppen ezért a hegyi csapatoknál csak lelkes, természetkedvelő, „hegyi“ embernek van helye!

A hegyi harcok legjellegzetesebb formája az észrevétlen előnyomulás utáni, meglepetésszerű támadás, vagy a halogató harc. Ilyenkor az egyes századok akár tíz-tizenöt kilométerre is kerülhetnek egymástól, igen fontos tehát az önállóság. A hegyi háborúban nem talál-

... gyakran a legénységnek kell a löveget vontatni ...

lunk zárt arvconalakat! A vízmosságok, erdőségek és nem utolsósorban az időjárás segíti a kis egységek előrejutását, melyekkel szemben rendszerint ugyancsak kis egységek harcolnak. A hegyi háborúban nem juthat nagy szerephez az összefogottan alkalmazott tűzfegyvercsoport, fontosabb inkább, hogy egyetlen század sem maradjon géppuskák nélkül! Mivel a fő közlekedési vonalak leginkább a völgyek mentén vezetnek: ennek lezárására állítjuk fel a nehéz fegyverek zömét.

A hegyi csapatoknál merőben különböző a nyári és a téli kiképzés. Utóbbinál elengedhetetlen követel-

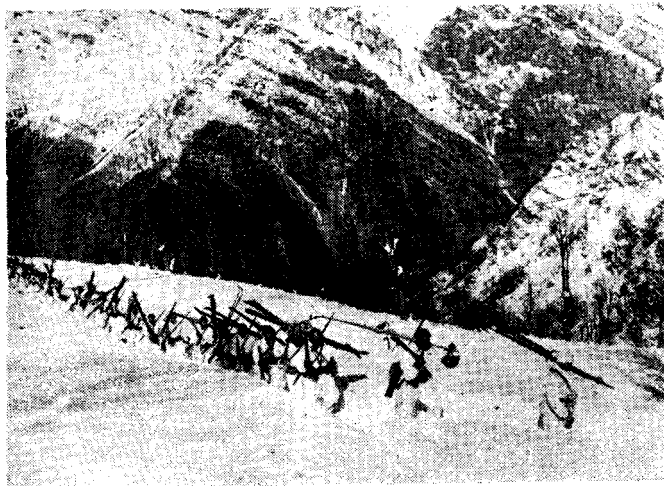
mény, hogy mindenki jól megtanuljon sielni. A Kárpátokban az év felerészeiben nem is lehet másként közlekedni, mint sítalpakon! A közlekedésen kívül igen fontos a sítalpakon való *harckiképzés* is, mert az a csapat, amelyik jobban ért a síeléshez, feltétlenül fölénybe kerül az olyanokkal szemben, akik ezt nem szokták meg.

A hegyi háborúban aránylag *kis erők* harcolnak: *nagy kiterjedésben*. Előfordulhat, hogy napokig nem érkezik újabb parancs, mégis mindenkinek tudnia kell kötelességét az általános cél érdekében. A lőszerrel igen takarékoskodni kell, mert néha sokáig eltart, míg a lőszerutánpótlás beérkezik. Ezerötszáz tölténynél többet pedig nem bír el a málhásállat!

A különleges viszonyok különleges hegyi felszerelést parancsolnak. Hegymászó-bakancs, bot, csákány, húzókötelek, ellenzős-sapka, gyapjú fehérenmű, érmelegítő, fülvédő, télen: fehér burkoló lepel is kell.

A hegyi környezet igen erős hatással van az emberre. Csak olyan harcosok számára tartogat sikert, akik keményen, merészen és elszántan harcolnak, a puszaságot és kishitűséget már az ellenség előtt legyőzi a *hegy*. A hegyi harc egyszerűséget kíván, mert a terepneheztségek, a meglepetések gyakori volta és a nehéz utánpótlási viszonyok nem tűrik a mesterkedést! A harc legnehezebb része talán a biztos összeköttetés megteremtése.

A *vonalas* összeköttetés igen nehéz, mert ha valahol megszakad, rendkívül nehéz a hiba megkeresése. Nagyjelentőséghez jutnak a fényjelző készülékek és egyéb látjelek, de ezeknek nagy ellensége a köd, ami a

Sícsapat a Kaukázusban.

hegyekben igen gyakori jelenség. Legjobban bevált összekötő eszköz a *rádió*, bár ennek hatástávolsága csökken a magas hegységben.

A hegyi harcban a támadást gondos előkészület után erélyesen kell végrehajtani, a tétozásnak, visszafordulásnak: végzetes lehet a következménye! Igen fontos a megbízható felderítés és különösen az oldalbiztosítás. Nem célszerű az egyetlen hosszú oszlop, inkább több, rövidebb oszlopban — vagyis szélességben — kell előnyomulni. A *megkerülésnek* inkább csak a kisebb egységek harcában van jelentősége, nagyobb egységek általában az ellenséges arcvonalat áttörve: felsodrítyják azt.

Nem szabad a hegységben a *védelemnek* túlzott jelentőséget tulajdonítani, mert ez előbb-utóbb állás-harchoz — azaz erőink felmorzsolásához — vezet. A védelemnél arra használjuk fel a terep sajátosságát, hogy nagyobb erőnk maradjon, a más helyen való támadásra. Nem lehet *minden* kis átjárót és hágót megszállni, ellenben igyekezni kell azokat a helyeket megvédeni, ahová bizonyosan bekövetkezik a támadás. Ez az a „hegyi ösztön”, mely kisebb egységeket is sikerre képesít túlerővel szemben. Legelőnyösebb talán az olyan védőállás, amelynek szárnyai előrébb vannak, mint a közép, s így azt keresztműzzel védhetik.

Puska, géppisztoly, golyószóró, géppuska a legkiválóbb hegyi fegyverek. Ezenkívül az aknavető képes a gyalogságot mindenüvé követni és hatását érvényesíteni a legfedettebb célokra is.

A *lovasság* a hegységben jó szolgálatot tehet, mert a ló aránylag könnyen mozog a hegyiterepen is. Fontos lovas hegyi-feladat a felderítés és a rajtaütés. Messzebb fekvő, fontos pontok gyors birtokbavételére is igen alkalmas lehet a lovasság.

Harcosok a havasokban.

A tűzérés itt is a leghatásosabb segítője a gyalogságnak! Hatásos működése leginkább szállítási kérdés, mert az a fontos, hogy a tűzér eljusson a gyalogos után. Legalkalmasabb löveg a hegyiágyú, melyet málhásállatokon, vagy taligákön szállítanak. Gyakran bizony a legénységnek kell a kimerült lovak helyett a löveget vontatni, hogy a tüzelőállást elérhessék! A tűzér felderítőknek hegyiségben mindig a gyalogság első vonalában van a helyük, mert az ütegparancsnok nem igen láthat tovább, mint a következő gerinc. A lőszerrel való takarékoság a hegyi tűzérésnél különösen fontos, mert igen nehéz a lőszerpótlás.

A különleges hegyi-utak, alagutak, drótkötélpályák és az aknaharc különleges, hegyi műszaki csapatokat is kíván.

Gyakran csak az összekötő-repülő tudja áttekinteni az egész hatalmas harcterületet. Támadásnál a bombázó repülőerők is jó szolgálatot tehetnek, de inkább csak állandó jellegű célok ellen, mert a csapat számára aránylag könnyű a rejtőzés.

A légvédelem szerepe útsomópontok, hidak, szorosok megvédésében nyilatkozik meg.

Az anyagi szolgálat sok nehézséget hidalhat át, ha célszerű előgondoskodások történtek. Rendkívül nehéz az utánszállítás, a pontos helyzettájékozottság és terepismeret nem nélkülözhető. A vonatokat rendszerint málhásállatoszlopok és taligák alkotják, a főzés főzőládákban történik.

Meg kell még említenünk, hogy igen nagy jelentősége van a hegyi harcban a szorosoknak. Ezek egyetlen közlekedési lehetőségek lehetnek a magashegységeken keresztül, miért is birtoklásukért kemény küzdelmek folynak. Csak úgy vonzzák az ellenséges repülőket, éppen ezért fokozott légvédelmük szükséges.

Ha saját csapatok akarnak a szorison átmenni, már jóelőre: tüzerekkel, utászokkal megerősített gyorscsapatokat küldenek a szorison túlra, akik biztosítják a főcsapat átjutását.

A szorison át közeledő ellenséget legcélszerűbb akkor megtámadni, mikor ereje nagyobb része még a szorosan van és csak előcsapatai jöttek azon keresztül.

*

Sok-sok részletcselekményből és kis egységek küzdelméből áll a hegyi harc. Harcosaitól leleményességet, elszánt cselekvést kíván! Itt is kell a jó kiképzés, a megfelelő felszerelés, az ügyes vezetés, de végső fokon az erkölcsi erő dönti el a küzdelmet, mely párosulva az anyagi felkészültséggel: még túlérővel szemben is eredményesen harcolhat!

KÖNYVOSZTÁLYUNK AJÁNLATAI:

Szervezeti és szolgálati utasítás. 2 P 20 f

Próbacsendőrök tankönyve. 4 P

Tábori rendészeti szolgálat. 1 P 90 f + portó.

(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A csendőrség elhelyezési térképe. 30 f

Máshol nem kaphatók!

Rendelés a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. csekk-számlájára történő befizetéssel eszközölendő.

EMÉKEZZÜNK!

László Imre őrsvezető, címz. őrmester, az alsó-domuki őrs parancsnoka, a román betöréskor, 1916 szeptember 1-én, a Nyergeshegy alatt elesett.

Takács József ada-kalehi különítménybeli csendőr 1916 szeptember 1-én Ada-kaleh-en román hadifogságba esett, ahol nyomaveszett.

Csete Ferenc járásőrmester, herkulesfürdői járás-és őrsparancsnok a románokkal vívott harcban 1916 szeptember 1-én Herkulesfürdőnél elesett.

Fazekas Mihály dealu-caprai őrsbeli csendőr a románokkal a Boli-barlangnál vívott ütközetben 1916 szeptember 2-án elesett.

Horváth György móri őrsbeli csendőr 1916 szeptember 3-án Burgajetben, Albániában, ragályos betegségben meghalt.

Váradi József őrsvezetőt, a maróti őrs parancsnokát, egy üldözött fegyveres gonosztevő 1910 szeptember 6-án a berettyószentmártoni temető mellett agyonlőtte.

Andrejka Mihály gályai őrsbeli csendőr, címz. őrmester Albániában szerzett betegségében a meljinei várkórházban 1916 szeptember 6-án meghalt.

Kárpáti József mernyei őrsbeli őrsvezető, címz. őrmester a gyergyóalfalusi Maros-hídnál a románokkal vívott ütközetben 1916 szeptember 6-án elesett.

Szabó Balázs inkei őrsbeli csendőrt 1909 szeptember 7-én az inkeantalfai határban egy orvvadász agyonlőtte.

Tanka Bálint szegedi kerületbeli 2. oszt. őrmester 1917 szeptember 8-án Szerbiában járványos betegségben meghalt.

Pápai Ferenc gyulafehérvári őrsbeli őrsvezető, címz. őrmester 1916 szeptember 9-én az oroszokkal vívott harcban Mielnica mellett elesett.

Földvári Hírótsuz 1. oszt. őrmester, a felsőszőcsi őrs parancsnoka, a harctéren szerzett betegségében 1916 szeptember 10-én Bécsben meghalt.

Bándi Benjámin csíkszeredai szárnybeli és Szaszarán István nemesszalóki őrsbeli csendőrök a románokkal, a Bucina-tetőn vívott harcban 1916 szeptember 10-én elestek.

Balogh András hadnagy, a hátszegi szakasz parancsnoka, az orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1915 szeptember 11-én Ivangorod-Irenában meghalt.

Nagy Ádám csikmenasági őrsbeli csendőr, címz. őrmester a románokkal a Tolvajos-tetőn vívott ütközetben 1916 szeptember 12-én sebesülten hadifogságba esett, ahol meghalt.

Várkonyi Béla alattyáni őrsbeli csendőr 1926 szeptember 14-én a jászberényi határban járőrtársa szuronyába esett és meghalt.

Gábor István nagyborosnyói őrsbeli csendőr a románokkal Homoródnál vívott ütközetben 1916 szeptember 15-én hadifogságba esett, ahol meghalt.

Járfás Pál budapesti közlekedési őrsbeli csendőr, az általa vezetett gépkocsi rúgótörése következtében 1937 szeptember 15-én szerencsétlenül járt és Szolnokon még aznap meghalt.

Vasúti és közlekedési őrsaink szolgálatáról.

(Folytatás.)

I.

Írta: ARANY ISTVÁN tiszthelyettes (Szeged.)

1941 július 16-án 8 órakor az őrsparancsnok tudomásomra adta, hogy 10 órakor szolgálatba indulok vele a II. számú útvonal leportyázására. Ez örömmel töltött el, mert ezen az útvonalon még nem voltam, meg azért is, mert az út egyrésze a visszacsatolt Délvidéken halad át.

A szolgálatnak nappali időre terjedő részéről csak annyit, hogy bámulatra méltó szép vidéken haladtunk át, említésre méltó esemény a nappali szolgálatban nem történt.

20 óra tájban értünk a bezdáni őrsre, ott nagypihenőt tartottunk. Ezután kezdődött egyik emlékezetes éjjeli szolgálatunk. Egy óra tájban indultunk el az ősről. A Dunához igyekeztünk, hol a tulsó parton levő Kiskőszegre komp biztosítja az átjutást. Itt 30 perces állófigyelő szolgálatot tartottunk. Mivel a komp csak nappal van üzemben, átkelő forgalom nem volt. Csak a közeli német községek lakói hozták örletni való búzájukat a dunai malomba, persze a kocsin lámpa nem égett. Járőrvezetőm megállítja a kocsit, a kocsist lámpagyújtásra hívja fel. Kiderül később, hogy a felhívás kárba veszett, mert a kocsis magyarul egy szót sem ért. Előkerül az idegen nyelvfüzet, ennek segítségével megérti a kocsis, hogy éjjel, kocsiján lámpát kell gyújtani. Ezután tovább folytatja útját.

Néhány perc eseménytelenül telik el, majd Bezdán felől egy erősen csökkentettfényű személygépkocsi közeledik. Mikor a gépkocsi a járőrtárs figyelő helyén áthalad, felvillan zseblámpája, jelezve a tőle távolabb álló járőrvezetőnek, hogy a gépkocsi hátsó részén valami nincs rendben. Járőrvezető a gépkocsit megállítja, s közli a vezetővel, hogy a hátsó rendszámtáblát megvilágító lámpa nem ég. Azt meg kell gyújtani. A gépkocsivezető csodálkozik, hogyan tudhatja azt a járőrvezető, hiszen még nem volt a kocsi hátuljánál. Arra persze nem gondolt, hogy a járőr tagjai egymástól 80—150 méterre állanak fel, azért, hogy az előttük áthaladó járművek szabálytalanságait a járőr tagjai (éjjel) zseblámpával és füttyszóval jelezzék egymásnak. Ez a megállítási a gépkocsivezetőnek egy betétlapjába került. Közben a 30 perces állófigyelő szolgálat letelet. Járőrvezető zseblámpájával int, hogy menjek hozzá. Mikor odaértem, közli, hogy tovább megyünk Zombor felé.

Elindulunk. Koromsötét az út, melyet mindkét oldalról hatalmas nyárfák szegélyeznek és terebélyes koronájukkal irigyen zárják el az úttól a halványan pislogó csillagok fényét is. A sötétséget még kísértetiesebbé teszi a mi gépkocsink lámpáinak csökkentett fénye (ne felejtjük el, hogy három hónappal ezelőtt volt a szerb háború kitörése!), mely félelmetesen magnagyítja a gépkocsi előtt levő tárgyakat. Pl. ha egy kilométerközhöz közeledtünk, önkéntelenül hirtelen lefékeztem a kocsit, mert úgy látszott, mintha az úton egy nagy, ismeretlen jármű volna veszedelmes közelségben. Elég fárasztó csökkentett világítással az éjjeli vezetés. Lassan haladunk. Egyszer csak velünk szemben, egy útkanyarból, hatalmas fénykéve zuhan ránk. Sem-

mit nem látunk, meg kell állni. Járőrvezető kiugrik a kocsiból, s az út közepére siet. Zseblámpájával megállítja a légvédelmi elsötétítés ellenére szabad fényszóróval rohanó, hatalmas személygépkocsit. Utasai szemmel láthatólag a kiválasztott nép tagjai, emellett szoltak gondosan átvizsgált igazolványaik és a gépkocsi homályából hallatszó jellegzetes hang is — „Khérem mink nagyon sihetünk“.

Megnyugtatom a sötétből szólót, hogy a dunai komp csak 1—2 óra mulva lép üzembe és menetirányába másfelé vezető út nincs; továbbá, hogy addig is a fénycsökkentő berendezésnek a lámpákra való felszerelése meg kell, hogy történjék!... A gépkocsi hátsó ülése aljából előkerülő fénycsökkentő-készülék felszerelése után, a vezető személyi adatainak feljegyzése, a kitöltött és üres betétlapok kicserélése után, hangzik a vezető védekezése:

— Khérem, eddig mindig fénycsökkentővel jártunk, csak most vettem le, mert nagyon sietünk, és mert azt gondoltam, hogy... itt megakad, én pedig félhalkan tovább folytatom megkezdett mondatát, — most nem találkozok csendőrrel ugyebár!

Tovább megyünk.

Egyszer őrsparancsnokom parancsot ad a megállásra. Megálltunk. Egy embert láttam az utárházban haladni. Gyanús, miért kell ennek éppen az utárházban menni. Mikor igazolásra szólítottuk, német nyelven felelt. Ujra segített a németnyelvű füzet. Egy 1936-ban kelt németnyelvű igazolványt mutatott fel, s mert átvizsgálása alkalmával semmi olyan iratot nem találtunk, melyből személyazonosságát megállapíthattuk volna, járőrvezetőm „Im nahmen des gezezes“ őrizetbe vette, s gyalog menetben Bezdán községbe a község házára kísérte. Én pedig gépkocsival szakaszonként követtem. A község házában tolmács segítségével kikérdeztük és megállapítottuk, hogy még 1936. évben Németországból szökött át az akkor még jugoszláv területre, útlevél és egyéb igazolvány nélkül. Mint mondtam azért, mert nem rokonszenvezett a nemzeti szocializmussal. Azóta különböző helyeken tartózkodott, alkalmi munkából élt, hatóságoknál nem jelentkezett és a nála levő igazolványon kívül egyéb irata nincs. Ennek megállapítása után a bezdáni őrsparancsnokságra kísértük, s annak további eljárás lefolytatása végett, átvételi elismervény ellenében átadtuk.

Közben kivilágosodott és az éjjeli szolgálat befejeződött.

II.

A Budapest-Nyugati pályaudvar megtisztítása.

Írta: MÁRTON FERENC őrmester (Budapest).

Az ország legkülönbözőbb területi őrséről, saját vonalhálózatunkon levő állomásokról állandóan érkeztek a feljelentések, hogy szállítás közben az árukat megdézsmálják és a címzett mindég hiányosan kapja meg áruját. E dézsmálások ügyében a budapesti vasúti őrs járőrei állandóan puhaltak a tettes vagy tettesek kiléte után, de hiába volt minden fárasztó munka, mert a tettesek a homályban maradtak és folytatták bűnös munkájukat.

A sikertelenség azonban nem vette el az őrs tagjainak a kedvét, hanem az eddig felállított azt a feltevést, hogy a dézsmálásokat vagy szállítás közben, vagy a rendeltetési állomásokon kirakáskor követik el, az őrs elejtette és helyette azt a feltevést állította, hogy a bű-

nös kezek már az áru feladásakor működnek. Adatgyűjtést ebben az irányban folytattunk és „B” egyéneinket ilyen feladatokkal bíztuk meg.

1941 június hó közepe táján bizalmas értesülés útján megtudtuk azt, hogy a Nyugati teherpályaudvaron alkalmazásban volt egyik raktárimunkás Báránd községben tölti beteg szabadságát és feltűnően költekezik. Ezért polgári ruhában Báránd községbe mentünk és a bizalmas értesülés útján nyert adatokat ellenőriztük.

Az adatok valóban bizonyultak és további puhatolásunk során megtudtuk azt, hogy ez a volt raktári munkás vasárnaponként nagyobb összegeket költ a korcsmákban, a cigányokkal állandóan muzsikáltat magának és pénzben kuglizik. Ugyanakkor megtudtuk azt is, hogy orvosi kezelés végett hetenként többször jár fel Budapestre. Utazását most már polgári ruhás járőrökkel figyeltettük és ellenőriztettük. Majd megállapítottuk azt, hogy mindig akkor költekezik, mikor Budapestről, az orvosi kezelésből visszatér. A rendelkezésre álló és ellenőrzött adatok alapján őrsparancsnokom a vasúti szárnyparancsnokság hozzájárulása után a nyílt nyomozást megkezdte.

A nyomozás során, kikérdezése alkalmával azt adta elő, hogy 1937 óta van a MÁV. szolgálatában és 1940. év nyarától Budapest—Nyugati pályaudvaron dolgozik. Fizetéséből lassanként megtakarított 500 pengőt, sőt édesanyjától is kapott nagyobb összeget. Előadását ellenőriztük. Megállapítást nyert, hogy csak raktári munkás, havi keresete 70 pengő, édesanyja vagyontalan, semmiféle jövedelme nincs. Ismételt kikérdezése alkalmával az elébe tárt adatokra mind zavarosabb feleleteket adott, állandóan reszketett, gyakran elsápadt és ekkor beismerte, hogy 1940 szeptember 2 óta a Nyugati pályaudvaron barátságot kötött É. V. altiszttel és Sz. F. raktári munkással.

Barátságukból később tolvajbandát szervezett, akik akként követték el 4 és félhónapon át a lopást, hogy felváltva a raktárzáraskor egyik társukat becsukták a raktárba, a raktárkulcsot szabályszerűen leadták és csak később, az esti órákban jöttek vissza, amikor már a bentmaradt társuk a legmegfelelőbb csomagokat kiválogatta. A lopott árukért orgazdák útján 90.000 pengőt kaptak.

Lakásán megtartott házkutatás alkalmával zsebkendők, ruhaanyagok és vásznak kerültek elő, továbbá új kerékpárját is a bűnös úton szerzett pénzből vásárolta. Készpénzt azonban a lakásán nem találtunk. A házkutatás során feltűnt az, hogy felesége hol az egyik, hol a másik szobába szaladt és midőn a járőrtárs állandóan figyelte mind zavartabban viselkedett, ezért elhátaroztam, hogy magát a rajtalevő ruhát is átvizsgáljam. A cipő belső részéből 100 pengő került elő.

A nyomozás során tisztázódott, hogy a tettesek mindössze öten voltak, de orgazda vonaluk nagyon szövevényes. A MÁV-tól teherautót kaptunk a nyomozáshoz és a bűnjelek összeszedésekor 3½ mázsa bőrt, rengeteg cipőt, ruhaneműeket, selymeket, végszámszöveteket, a legkülönbözőbb fajta élelmiszereket gyűjtöttük össze. A nyomozás végén az öt tettesen kívül huszonnyolc orgazdát jelentettünk fel, akik legnagyobb része zsidó volt.

Sok tanulság van ebben a nyomozásban, melyet lépésről-lépésre építettünk fel. Először az adatgyűjtés lassú és idegölő munkája folyt, mikor minden feljelentést abból a szempontból vizsgáltunk, vajjon az a kocsi, amelyből az árut ellopták, a Nyugati pályaudvarról indult-e ki. Így alkottuk meg az adatok kiértékelése

után azt a feltevésünket, hogy a tettes csak vasutas és csak a Budapest-Nyugati pályaudvar alkalmazásában lehet. E feltevés igazolására azonban újabb adatokat kellett gyűjteni, melyek érdekében „B” hálózatot kellett mozgatnunk, azokat állandóan eligazítani és munkájukat ellenőrizni. Így jöttek az újabb adatok, melyeknek vizsgálata és ellenőrzése után szántuk rá magunkat a nyílt nyomozás megkezdésére.

(Folytatjuk.)

Bűnügyi apróságok.

Írta: OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA ezredes.

I.

Marie Chartiers falusi francia leányt 16 éves korában elcsábították. Marie a csábítóját követte Párisba, hol egyideig elég vígan és gondtalanul élt. Addig ugyanis, míg csábítója rá nem unt és cserben nem hagyta. Marie ezután az utcára került. Évekig hányódott a nagy világáros szennyes éjszakai életében. Vidéki városokban is próbálkozott idővel. Így jutott el Marseille városába is, ahol a kikötőnegyedben telepedett le. Nem járt a matrőzkorcsmákba, hanem az érkező hajók matrőzai közül választotta ki a barátait. De mindig csak egyet. Egy-egy ilyen viszony addig tartott, amíg a matrőz hajója a kikötőben tartózkodott. Marie ügyes nő volt, aki le tudta bilincselni a férfiakat. Matrőzai, ha hajójuk újból érintette Marseille kikötőjét, hűségesen visszatértek hozzá. Egyikük sem tudott a másikról, mindegyik azt hitte, hogy Marie kizárólag csak ő hozzá vonzódik.

Egy szép napon Marie kirándult a környék valamelyik falujába és ott meglátogatta egyik asszonybarátnőjét. Ennek a, szegény sorsban élő, fiatal asszonynak 8 élő gyermeke volt. A legkisebb mindössze néhány hónapos volt. Az asszony panaszkodott Marienak, hogy a sok gyermek eltartása milyen nehézségekbe kerül, mire Marie, a barátnő, nagylelkűen ajánlkozott, hogy a legkisebb gyermekét — egy fiucska — szívesen magához veszi és eltartja. Az anya először húzódozott, majd nagy hálálkodások közepette elfogadta az ajánlatot. A látogatás után Marie magával is vitte a gyermeket. Azt, hogy Mariet nem a barátság és jószívűség vezérelte nemesnek látszó cselekedeténél, mindjárt meglátjuk.

Marie a gyermeket elhelyezte marseillei szobájában és várt. Néhány nap múlva egyik visszatérő matrőza vígan füttyűrészve lépett a szobába. „Pszt, vigyázz felkelte” — szólta rá Marie, újját figyelmeztetőleg ajkaira téve. „Ki a fenét keltek fel?” — kérdezte a matrőz. „A fiunkat, a Te fiadat” — válaszolta a szende Marie, szemlesütve. A matrőz zavartan forgatta kezében a sapkáját, nem tudta, hogy mit szóljon. „Nézd, hogy mennyire hasonlít hozzád, egészen az apja” — folytatta Marie. Ez hatott. A matrőz lassacskán kezdte elhinni, hogy a gyermek hasonlít hozzá (pedig a néhány hónapos csecsemő rendszerint csak a másik néhány hónapos csecsemőhöz hasonlít; „egészen az apja”, „mintha szegény boldogult nagyapját látnám” és ehhez hasonló megállapítások ebben a korban a képzelődésre vezethetők vissza). A többit azután Marie ügyessége elintézte. A matrőz beugrott. Szentül hitte, hogy a kis fiú az ő gyermeke. Másnap már az anykönyvvezetőnél voltak, ahol a matrőz vállalta az apaságot. Néhány nap múlva azután a hajója fel-

vonta vitorláit és méltóságteljesen kisiklott a marseillei kikötőből, fedélzetén az ujdonsült apával, aki megtakarított pénzét Marienél hagyva arra is szent ígéretet tett, hogy fizetéséből hetenkint juttat bizonyos összeget Marie-nak, hogy a háztartás körül minden rendben legyen.

Marie Chartiers eredetileg csak egy kísérletet szándékozott tenni a gyermek felhasználásával. Mivel azonban látta, hogy a férfiak milyen hiszékenyek és milyen könnyű őket falhoz állítani, nem állott meg ennél az egy sikeres kísérletnél. Régi ismerős és újból visszatérő matrózokban nem volt hiány. Nem akarom hosszú lére ereszteti a történetet. Az első bedőlt matrózt a második, harmadik stb. követte. Nemsokára már egy egész tucatnál tartottak. Marie pontos könyvet vezetett a körülményekről, időpontokról (erre szüksége is volt, mert esetleges melléfogások az időpontok tekintetében végzetes következményekkel járhattak volna) és nagyszerűen kamatoztatta a kis Jean Pierre-t — így hívták a kis fiút — akinek végül is összesen 51 apát szerzett. Ezek valamennyien megjárták az anyakönyvvezetői hivatalt is. Marie természetesen váltogatta a neveket és az anyakönyvi hivatalokat is. Az 51 apa nagyon szép jövedelmet biztosított a számára, melyet csak a gyermek eltartási költségei és az anyakönyvvezetői tisztviselőknak időközönként kifizetett megvesztegetési pénzek terheltek.

Egyszer azután vége szakadt ennek a jól jövedelmező üzletnek is. Nem az orruknál fogva vezetett férfiak valamelyike jött rá a turpisságra. Korántsem. Azokat az ügyes Marie úgy falhoz állította, hogy mint ujdonsült apák boldogan küldözgették nehéz munkával megkeresett filléreiket Marie-nak a kis család fenntartására. A veszély más irányból csapott le Mariára és egyszerűen felborított mindent. Marie minden ügyessége mellett is elkövetett egy nagy hibát. A kis fiú anyjának ugyanis az első időben roppant kedvesen, állandóan, beszámolt levelekben a gyermekéről. Mit eszik, mennyit gyarapodott, mit gügyög stb. Szóval mindent megírt, amivel egy anyát boldoggá tenni és megnyugtatni lehet. Később, az 51 apás-rendszer ezernyi gondja közepette, megfeledezett az anyáról és nem írt neki, sőt az anya aggodó leveleit is válasz nélkül hagyta. Erre az anya követelte a gyermekét vissza. Mivel Marie erre a levélre sem válaszolt, az anya egy szép napon megjelent Marie marseillei lakásán. A sors úgy akarta, hogy az 51 apa közül egy éppen jelen volt és élvezte a családi élet örömeit. Az anya látogatása óriási botrányba fult. Az anya, Marie és a matróz „apa” összeverekedtek, a szomszédok összefutottak. Csak a rendőrség közbelépése állította helyre a rendet. Marie és a megvesztegetett anyakönyvi tisztviselők a börtönbe kerültek, a kis Jean Pierre-t pedig, — akinek Marie ügyessége és a sors különös szeszélye valószínű apján kívül átmenetileg még 51 apát juttatott — anyja visszavitte a csendes kis falujába.

*

1605 augusztusában Hannover németországi város lelkészei vádat emeltek a bíróságnál egy Tiele nevű tehénpásztor felesége ellen, mert az asszony boszorkány és az ördöggel cimborál. A vád egy öreg, félig vak szomszédasszony tanuvallomásán alapult, aki a következőket adta elő: Tieléné egy reggel háromszor kiköpött és egy láthatatlan valakinek azt kiabálta oda: „Pfuj, távozz tőlem, szerencsétlenséget hozol reám!” A tanu, de az érdemes lelkészi kar, sőt a magas bíróság meg-

ítélése szerint is, az a láthatatlan valaki, akinek Tieléné ezeket a szavakat oda kiáltotta, csak az ördög lehetett. Tieléné ezek szerint az ördöggel cimborál, tehát boszorkány. Már pedig a sötét butaságnak és babonának ebben a korában a boszorkányra halálbüntetés várt. Rendszerint máglyán égették el a szerencsétlen áldozatokat. Tielénét a bíróság elé idézték, aki kétségbeesve tagadta a boszorkányságot és az ördöggel való cimborálást. Azzal védekezett, hogy a tanú által hallott szavakat egy tojásárus asszonyhoz intézte, akivel összeveszett, mert a tojásért túl magas árat követelt. A magas bíróság nem adott hitelt a szavainak és elrendelte a kínvallatást. Ezt — a fennmaradt periratok szerint „emberséges módon” kellett végrehajtani. A kínvallatás során a szerencsétlen asszony mindent bevallott. Bármit kérdeztek tőle, mindent helyben hagyott, még azt is bevallotta, hogy az ördög meglátogatta és egy forintot adott neki kölcsön. Tette mind ezt természetesen csupán azért, mert a kínzásokat nem tudta elviselni. Erre mint boszorkányt tűz általi halálra ítélték. A halálos ítélet végrehajtására azonban nem került sor, mert a szerencsétlen asszony a börtönben belehalt az „emberséges módon” lefolytatott kínvallatás következményeibe.

Ez a váratlan esemény a bíróságot új helyzet elé állította. Nem tudták mit csináljanak, ezért szakvéleményért az egyik egyetem jogi kari tudós professzoraihoz fordultak. (Ez akkoriban szokásos volt. Az ítélő bíróságok bonyolult boszorkány-perekben gyakran 3—4 egyetem jogi karához is fordultak szakvéleményért.) A szakvélemény úgy szólt, hogy mivel nem tudható, hogy az ördögnek volt-e része és ha igen, mennyi, a halálraítélt programmonkívíli, időelőtti elhalálozásában, az elhalt holttestét magas bíróság elé kell állítani és jelenlétében fel kell olvasni a kínvallatással kicsikart vallomását, majd azt nyilvánosan el kell égetni. 1605. november 12-én ezt a szertartást a magas bíróság, a nagy nyilvánosság előtt, a hannoveri Nikolai temetőben, írgyilsreméltó komolysággal, végre is hajtotta. A szertartás után az emberi butaság, babona és elmaradottság eme szerencsétlen áldozatának holttestét a temető árkába bekaparták.

Mi, korunk felvilágosodott gyermekei és a mai ész- és korszerű jogszolgáltatás ismerői, el sem tudjuk képzelni, hogy az igazságszolgáltatás valaha is ilyen sötét tévutakon járhatott. Már pedig hitelt érdemlő, fennmaradt, megsárgult okmányok bizonyítják, hogy századok során emberek ezrei estek e sötét babonának áldozatul. Van ebben valami tanulság is. Ha egy csendőr magáról megfélemlézve valamelyik gyanúsítottból jog- és kötelességellenesen erőszakkal, bántalmazással szándékozná a beismerő vallomást kicsikarni, gondoljon erre a szerencsétlen ártatlan asszonyra, aki a kínzás hatása alatt mindent beismert, amit a szája rágtak, még olyan lehetetlenséget is, hogy az ördög nála járt látogatónak és egy forintot adott kölcsön neki. A nyomozással a csendőr a való igazságot igyekszik felderíteni. A bántalmazás, kínzás nem az igazságot, hanem ennek sokszor a homlokegyenest ellenkezőjét hozza ki. Csupán azt döntheti el határozottan, hogy kinek milyen idegrendszere van, vagyis milyen fokban tudja a testi fájdalmakat elviselni. Aki ilyen szempontból erős természetű, ha százszor is bűnös, nem lehet belőle semmit kiszedni, viszont a gyenge természetű azt is beismeri, amit soha életében nem követett el, csakhogy a további kínzásoktól meneküljön. Mind-

ezeztől eltekintve, a bántalmazás tilos, bűncselekmény, amelyért a csendőrt a legszigorúbban felelősségre vonják. Ezenfelül a bántalmazás azért is rossz fényt vet a csendőrré, akinek a férfierények mintaképének kell lennie, mert a hatalmunkban levő, védekezni nem tudó, tehát gyengébb bántalmazása férfiatlan, gyáva dolog.

Szokás mondani, hogy a bűnöző a „helyszínen hagyja névjegyet”. Ez természetesen csak átvitt értelemben állja meg a helyét, vagyis úgy kell értelmezni, hogy a helyszínen előidézett elváltozásokból, nyomokból, az otthagyt bűnjelekből következtetni lehet a tettes kilétére. Éppen ezért a helyszíni szemlén minden nyomot, bűnjelet, elváltozást a legnagyobb gondossággal fel kell kutatni, hogy ezek azután összességükben kiadják a „névjegyet”.

Az is előfordul azonban, hogy a tettes izgalmaiban olyan bűnjelet veszít el a helyszínen, amely minden további feltérképezést, okoskodást feleslegessé tesz. Néhány évvel ezelőtt Budapesten betörő járt egy Tárogató-utcai villában, ahonnan különböző holmikat vittek el. A betörő a helyszínen felejtett egy neki megcímezett levelezőlapot, amelyet a detektívek a helyszínelés alkalmával megtaláltak. A detektívek a levelezőlapon álló címre siettek és ott egy cipészlegényt találtak, akiről megállapították, hogy ő és egy társa, egy napszámos, követték el a Tárogató-utcai betörést, de még több más is. Egész csomó — addig kiderítetlen — eset derült ki. Ebben az esetben a helyszínen felejtett levelezőlap volt az a bizonyos „narancshéj”, amelyen a betörő elcsúszott.

*

1933. augusztusának egyik napján különös élményben volt részük azoknak, akiknek a belgrádi rendőrfőnökségen valami ügyes-bajos dolguk akadt. Nem ismertek rá a komor épületre. A folyosók víg madárdaltól visszhangzottak. Az történt, hogy a rendőrségnek hosszas nyomozás után sikerült egy tolvajt kézrekeríteni, aki sohasem lopott mást, csak kanári madarakat. A házkutatás alkalmával egész madárkereskedést találtak a lakásán.

A szakosítás (specializálódás) ilyen formájával gyakran találkozunk a hivatásos bűnözőknél. A bűnügyi krónikák feljegyeznek egy olyan embert, aki sok esztendei fegyházat ült lopásokért. Soha nem lopott mást, mint billiárdgolyókat. A bűnügyi nyilvántartások éppen ezért a hivatásos tolvajokat a lopott tárgyak szerint is nyilvántartják (ékszerlovajok, bőrröndlovajok, kabátlovajok, lólovajok stb.).

A magyar búzának természeti adottságokból folyó kiváló minőségét nemesítőink céltudatos munkával fokozták, emelve a búzának mind minőségi, mind pedig mennyiségi adatait. Búzáinkból világviszonylatban is elismert kiváló féleléseket tenyésztettek ki. Így a Bánkúti búzát, amit Baross László nemesített, ma már többek közt Svédországban is bekeresztették az ottani búzába és Jugoszlávia például az utolsó években egész búzatermelését átállította Bánkúti búzára. Mértékadó német vizsgálatok igazolták nemesített búzáink jeles tulajdonságait, mind a tenyésztésben való ellenállóképességük, mind pedig sütési értékük tekintetében.

1934. június havában a németországi Harz-hegységben két turistát: egy osnabrücki bankigazgatót és egy danzigi egyetemi magántanárt két különböző helyen az erdőségekben ismeretlen tettes meggyilkolt és kirabolta. Az elkövetés módja mind a két gyilkosságnál hasonló volt. A gyilkos az erdőségekben turistáskodó áldozatát hátulról, lesből lelőtte, a holttestet sűrű bokrok közé vonszolta és kirabolta. A hullákat az erdő-őrök csak 10 nap múlva találták meg. Ez a késedelem a nyomozást, amelyet a bielföldi bűnügyi rendőrség teljesített, nagyon megnehezítette.

A széleskörű, kitartó nyomozás azonban mégis hamarosan felkutatott egy gyanúsítható személyt. Az illető: Ernst Schonegge, a wengerodei Torfheide-szállóban lakott a gyilkosságok idején, de onnan azóta már ismeretlen helyre távozott. A kézrekerítésére megindított nyomozás hamarosan megállapította, hogy az az Ernst Schonegge, akinek pontos személyi adatait, az ezen a néven szereplő vendég, a Torfheide-szálló vendégkönyvébe bejegyezte, már hosszú évek óta halott. A vendégkönyvbe bejegyzett személyi adatok egyébként hajszálpontosan és minden részletre vonatkozólag egyeztek az elhalt Schonegge megállapított személyi adataival. A kettős gyilkossággal gyanúsított ismeretlen tehát — legalább is a környéken való tartózkodása alatt — az elhalt Ernst Schonegge neve mögé rejtőzött. A bielföldi bűnügyi rendőrség a további nyomozást abból a feltevésből kiindulva folytatta, hogy az ismeretlen tettesnek az elhalt Schonegge közelebbi ismeretségi köréhez kell tartoznia. Ezt a feltevést arra alapították, hogy az ismeretlen tettes — a szállodai vendégkönyvbe bejegyzettek tanúsága szerint — az elhalt Schonegge személyi körülményeit és adatait a legpontosabban ismerte. Felderítették tehát néhai Schonegge teljes rokoni, baráti és ismeretségi körét és ezek közül igyekeztek a kör szűkítésével a gyanúsítható személyt kiválasztani. Így jutottak el G. B. bielföldi lakos személyéhez. G. B.-re a gyanú büntetlen előléte, példás családi élete és jószármazása ellenére is azért irányult, mert az utóbbi időben jövedelmével arányban nem álló költséges életmódot folytatott és mert a két gyilkosság idejében lakóhelyétől távol volt. A nyom helyesnek bizonyult. G. B.-nél a rendőrség megtalálta a meggyilkolt bankigazgató pénztárcáját. G. B. először tagadott, majd később a bizonyítékok terhe alatt részletes beismerő vallomást tett.

*

A helyszíni szemle alkalmával különös gondossággal kell kutatni olyan tárgyak után, amelyeket a tettes hagyhatott hátra. Ezek sokszor következtetéseket engednek meg arra nézve, hogy: ki lehetett a tettes, máskor viszont arra alkalmasak, hogy a más adatok alapján kikutatott gyanúsítható személy tettességét bizonyítani tudjuk. Locard francia kriminalista említ egy igen érdekes és tanulságos esetet. A franciaországi Loir-et-Cher járásban meggyilkolt nő hulláját találták. A holttesten 36 késszúrás számoltak meg. Ezek okozták a nő halálát. A helyszíni szemle alkalmával egy nagyobb darab kenyér héját találták a helyszínen a hulla közelében. A kenyérhéjat alapos vizsgálat alá vették és azon érdekes sajátosságot állapítottak meg. A kenyérhéjdarab egy kenyér alsó héjából (amely a sütésnél a kemence kövén fekszik) származott. Egy helyen a kenyérhéjon kidudorodás látszott. Ebből arra következtettek, hogy annak a kemencének a sütőkölapján, amelyben a kenyeret sütötték, valami folytonossági

hiánynak kell lennie. A kenyér héját gondosan megőrizték, mert egyelőre nem tudták hasznát venni. A megindított nyomozás azután megállapította, hogy a gyilkosság idejében és az előtti napokban egy csavargó koldus mászkált a környéken. Erre a csavargóra a nyomozás több gyanúokat gyűjtött össze. Kézrekerült, de a gyilkosságot tagadta, sőt azt is tagadta, hogy a helyszínen megfordult volna. Bizonyíték nem volt. Ekkor kezdődött a helyszínen talált kenyérhéj szerepe. Feltelezték, hogy a kenyérhéj olyan kenyérdarabból származik, amelyet a csavargó valahol a környéken koldult. Az ebben az irányban megindított nyomozás hamarosan eredményre is vezetett. Az egyik környékbeli malomban a cselédleány adott egy koldusnak egy darab kenyeret. A malom sütőkemencéjének sütőlapjából egy darab ki volt törve, ettől a kenyerek alján mindig dűdör támadt. A cselédleány emlékezett rá, hogy a koldusnak éppen azt a darabot szelte le, amelynek a héján ilyen dűdör volt. A szembesítésnél a cselédleány a koldust határozottan felismerte. A csavargót halálra ítélték és ki is végezték.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Merre ment a tettes?

Írta: SZENDE ALBERT tiszthelyettes (Ditró).

Ritka esetben tudja a nyomozó, hogy a tettes a helyszínről merre távozott, merre kell azt keresnie. Annál nehezebb ennek nyomát megtalálni, minél gyakorlotabb bűnössel állunk szemben és ha a bűncselekményről későn értesülünk, az a veszély is fenyeget, hogy a helyszín adatai sem adnak elindulásunkhoz támpontot.

A valószínűséget kell tehát igénybevevünk s intézkedéseinkben késedelmet tűrni nem szabad. Az alábbi esetben erről kívánok képet szolgáltatni.

Kiss János * templomi sekrestyés 1941 június 15-én ¼ 5 órakor az őrsön megjelenve síránkozástól elcsukló hangon panaszkolta, hogy aznap virradóra a rk. kis- és nagytemplomot ismeretlen tettes álkulccsal felnyitotta. Előbbinek sekrestyéjében 2 miséző- és 1 áldoztató aranyozott ezüstkelyhet, a Szent Antal perselyből kb. 35 P-t, míg a nagytemplom sekrestye-szekrényéből 1 díszes kivitelű aranyozott ezüst drágaköves misézőkelyhet és 2 perselyből ugyancsak álkulcs használatával néhány fillért, összesen kb. 1.000 P kárértékben elloptott.

Abból a körülményből, hogy a tettes mindkét templomba rövid idő alatt bement, a legértékesebb kegyszereket lopta el, azok őrzési helyét tudta, a perselyek közül azokat törte fel, melyekben a legtöbb pénz szokott lenni, az a feltevés alakult ki, hogy a tettes a helyi viszonyokkal ismerős, vagy pedig oly egyén lehetett, aki

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

a templomokat rendszeresen fosztogatja (templomi tolvaj.)

Mivel panaszos előadásából megállapítható volt, hogy közfeltűnést keltő és a helyi jelentőséget meghaladó bűncselekmény történt, tettes kilétére pedig minden támpont hiányzott, a jelentéseket még a nyomozás megindítása előtt a Nyut. 9. mellékletének 28. folyószám b) alpontja, valamint a Szut. 408. pontjában előírt helyekre (szárnyparancsnokság, nyomozó alosztályparancsnokság, hírközpont, kir. ügyészség, főszolgabíró) távbeszélőn megírtam, a szomszédos őrsöket pedig ugyanígy megkerestem. A nyomozó alosztályparancsnokságtól polgáriruhás nyomozó és helyszínelő kirendelését kértem.

A helyszíni szemlét az őrs járőrei, majd a nyomozó alosztályparancsnokság által kivezényelt és időközben megérkezett helyszínelő megejtették. Olyan nyomok, vagy elváltozások, melyekből a tettes kilétére lehetett volna következtetni, felfedezhetők nem voltak.

Mivel alaposan feltehető volt, hogy a tettes a helyi viszonyokkal ismerős volt, a járőrök összeírták az őrsön és a községelöljáróság nyilvántartásában levő, lopás miatt büntetett előéletű egyéneket. Ezeket a lopások mikénti elkövetése szerint osztályoztuk, (betörés, falbontás, besurranás, stb.) és rostáltuk.

Az összes számításba jöhető egyénekkal alibit igazoltattunk. Gyanus egyének, gyanus idegenek után razziát tartottunk, az így felkutatott egyénekekkel ugyancsak alibit igazoltattunk.

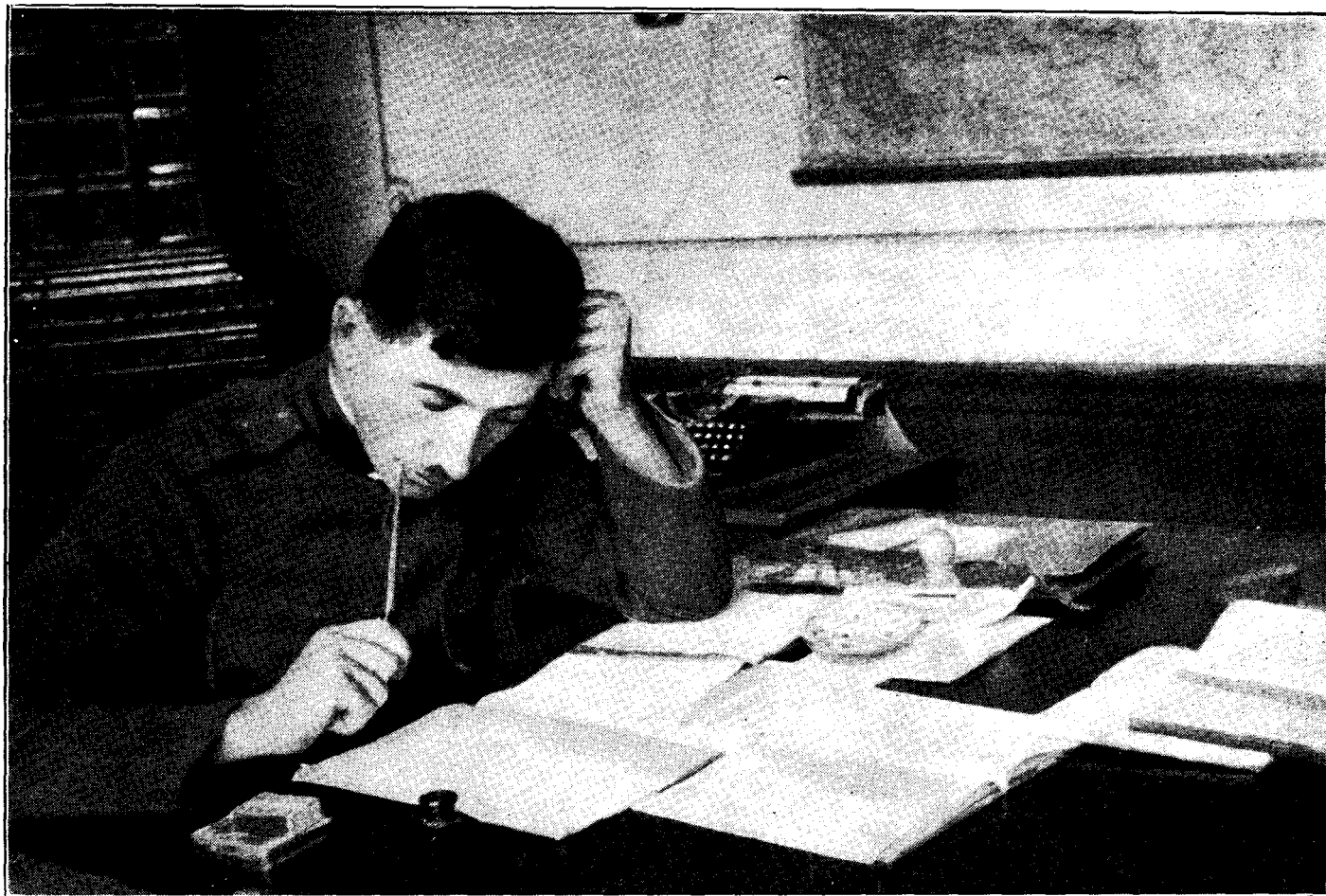
A vasútállomáson az ideérkezett és elutazott egyének kiléte, viselkedése és csomagjaik felől érdeklődtünk.

Az útvonalakat kerékpáros járőrökkel szomszédos őrsökig leportyáztattam és a szomszédos őrsökkel az érintkezést így is felvételtem és kértem, hogy a templomok közelében tartsanak gyakran lesállást, mert ezen a vidéken ez a betörés már a 17-ik volt, így számolni kellett a további betörésekkel is. A hamarosan bekövetkező eredmény mutatta, hogy jól számítottam.

Másnap, június 16-án reggel csengett az őrs telefonja. A szárhegyi őrs hívta az őrsöt. Közölte, hogy aznap virradóra a szárhegyi templomban az őrs járőre les útján egy magát Janek Árminnak nevező egyént fogott el, aki álkulccsal a templomba ment és a főoltár szentségtartóját akarta kifosztani. Az illető tagadja, hogy a többi templombetörésben része lett volna.

A szárnyparancsnokság által a nyomozás vezetésére kirendelt Göncöl András alhadnagy, szakasparancsnok, Sipőcz József nyomozó alosztálybeli tiszthelyettes, Szende Albert tiszthelyettes, őrsparancsnok és Ligetes János tiszthelyettesből álló járőr nyomban Szárhegyre ment, ahol Janeket az ottani lopás nyomozásának befe-

Az orvosok segítségére állanak a Zöldkeresztes egészségügyi védőnők, akiket érettségi, vagy ezzel egyenlő értékű képzettség megszerzése után, az Országos Közegészségügyi Intézet 3 éves tanfolyamán az általános szociális és egészségügyi gondozás, különösképpen pedig az anya- és csecsemőgondozás terén képeznek ki. Tevékenységük központja: az egyre több faluban felépülő egészségház, mely orvosi rendelővel, tuberkulotikus beteg fekvőotthonnal, fürdővel, gyógyszerházzal, gyógyászati segédeszközökkel, kölcsönkelengyékkel, stb. van felszerelve.

(Fecső János csendőr felv.)

jeztével a szárhegyi őrstől a további nyomozás végett átvette és a ditrói őrre kísérte.

Megmotozása alkalmával több hamiskulcsot, a ditrói kistemplom szentségtartó ajtajának kulcstartóját és aranyozott bojtos láncát találták nála, mégis a lopás elkövetését többnapos kikérdezése után is konokul tagadta. Megmaradt ama állítása mellett, hogy azt egy ismeretlen egyéntől kapta, akivel a ditrói lopást megelőzően együtt utazott vonaton.

Többnapos tagadása után végül is az eléje tárt bizonyítékok súlya alatt megtörve, a ditrói lopást is beismerte. Előadta hogy 1941 június 13-án a délutáni vonattal Sáromberkéről Ditróba utazott, hova magával vitte tolvajkulcsait is. Útközben a vonaton beszélgetésbe elegedett egy Kartel Péter nevű egyénnel, aki szászrégeni lakosnak mondta magát. Kartel bizalmasan közölte vele, hogy pénzt csinálni megy vidékre, kérte őt is, hogy társuljon vele. Eleinte vonakodott, később hajlott Kartel szavára és csatlakozott hozzá. Bár a jegyük Ditróig szólt, ott nem szálltak le, hanem a kalauzt kijátszva, tovább utaztak Gyergyószentmiklósrá, számítva, hogy az nagyobb helység, mint Ditró, így az ottani templomból nagyobb értéket és több pénzt tudnak lopni. Gyergyószentmiklóson közben meggondolták magukat és gyalog visszatértek Ditróba, hova 24 óra tájban érkeztek meg. Megérkezésük után ő a nagytemplom egyik ajtaját a nála volt nagy tolvajkulccsal kinyitotta és mindketten bementek a templomba. A perselyeket feltörték, tartalmukat magukhoz vették, azután a sekrestyébe mentek. Ott a szekrényt a tetejére elhelyezett saját kulcsával kinyitották, abból a kelyhet, 2 miseruhát, a szekrény kul-

csát és a mellékoltár kulcsát magukhoz véve, elmentek a kistemplomhoz. A kistemplomnál ő kívül várakozott, mialatt társa a templomba álkucscal behatolt, honnan a perselyek tartalmát, 3 kelyhet fedőkkel, 1 lakatot és 1 aranyozott zsinóron függő kulcsot vitt ki. A sok aprópénzt a miseruhákba göngyölték, a kegszereket pedig a náluk volt kizitáskába rakták és elvitték Gyergyószentmiklós határába, ahol egy rozssal bevetett földön helyezték el.

Aznap, vagyis június 14-én a kora estéli órákban Szárhegyre mentek, hol ő az egyik templomba betört és amikor a másik templomba akart betörni, az ott leszállásban volt csendőrijárőr elfogta és az előbbi templomból ellopott bűnjeleket nála megtalálta. Ezt az őt távolabbról követő társa észrevette és megszökött anélkül, hogy szökését a járőr észrevette volna.

Arra vonatkozólag, hogy az ellopott kegszerekkel mi volt a szándékuk, nyilatkozni nem volt hajlandó.

A megnevezett helyen az ellopott tárgyak mind előkerültek.

A nyomozó járőrök Janek beismerésével nem elégedtek meg, hanem a kerületi parancsnokság által már régebben közölt székelyföldi templombetörésekre is kiterjesztették a nyomozást, mert a régebbi és a mostani betörések elkövetési módja, azonosnak látszottak.

Janek több betörést nem volt hajlandó beismerni. A járőrök újabb keresztkérdések alá vették, ruházatát is újból átvizsgálták, melynek során megállapították, hogy a rajta levő ing több darabból van összeállítva és annak anyaga templomi miseruhához hasonló anyagból készült, a kivarrások is a templomi ruhák kivarrásához hasonlí-

tanak. A ruhát a járőrök szakértővel megvizsgáltatták s a szakértő megállapította, hogy az ing miseruhából készült. A bőrönd holszerzését sem tudta igazolni, melyben a kegyszereket a gyergyószentmiklósi határban elrejtette. Hosszas csűrös-csavarás után végül is beismerte, hogy az ing anyagát emlékezete szerint a csíksomlyói, míg a bőröndöt a csíkszentgyörgyi rk. templomból lopta el. Csíkszatószei lakásán tartott házkutatás során több lopott templomi kegszer került elő, melyekről azután beismerte, hogy azokat a székelyszentkirályi, atyhai, tarjáni, dálnoki, kézdimarosfalvai, kézdiszentléleki, alsóbodoki, csíktaplocai és maroshévízi templomokból lopta el.

Beismerte később azt is, hogy a lopásokat minden egyes helyen egyedül követte el. A nemlétező Kartel Pétert azért állította be társának, mert úgy vélte, hogy a többi templomi lopásokat tagadása és a bűnjelek meg nem találása esetén arra foghatja.

A lopott tárgyak nagyobbbrészét Gazurek József szászfenesi lakatosmesternek, kisebb részét Pinkász Ábel kolozsvári ékszerésznek adta el.

Az érdekelt őrök Janekkel a nyomozást megejtették. A lopások elkövetését a járőröknek mindenütt bemutatta. A nyomozás befejeztével a csíkszeredai kir. ügyészségnek adták át. Úgy ő, mint a két orgazda súlyos büntetést kapott.

Ennél az esetről is, — mint általában mindig — a gyors és célirányos cselekvés hozta meg a gyümölcsöt.

Nem tudtuk, hogy merre mehetett a tettes, azért a környező őröket mind megkerestük s a menekülés útjába, illetve további működésének várható területére odaállítottuk a járőröket. Ezen a hálón akadt fenn, alig 24 óra leforgása alatt.

A helyszínen előzően sokat kódorgott, onnan tudta, hogy hol mit keressen.

HALOTTAINK

Szalai János I. kassai VIII. kerületbeli őrmester 1942. július 8-án Halmi községben fürdés közben vízbefulladt. Dévaványán temették el. 1933. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: III. oszt. leg. kat. szolg. jel, Erdélyi és Délvidéki emlékérem.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Csanádi György tiszthelyettes (V. ker.), 1898—1914-ig szolgált,

Dobai Ferenc tiszthelyettes (V. ker.), 1903—1926-ig szolgált,

Erdős Károly törzsőrmester (III. ker.), 1920—1937-ig szolgált,

Nagy Mihály I. törzsőrmester (V. ker.), 1907—1932-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Nemzetvédelmi Kereszt adományozása. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával az alább felsoroltak részére, a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedeteik elismeréseként a **Nemzetvédelmi Keresztet** adományozni méltóztatott: **Huszár Agoston** vezérőrnagynak, vitéz **Szinte Gábor** ny. á. vezérőrnagynak, vitéz **Poltáry Vilmos**, vitéz **Vadászy István**, vitéz **Ridéghe Rajmond**, vitéz **Balázs-Piri Gyula** ezredeseknek, **Raskó Alfréd** és **Tomory Endre** ny. á. ezredeseknek, **Árbócz János**, **Árvay József**, nemes nagyalásnyi **Barcza Jenő**, **Cserfay Ferenc**, vitéz **Fábray György**, **Hanthy Karoly**, vitéz **Náray Jenő**, **Rezsőházy Boldizsár**, vitéz nemes seebergi **Sasváry József**, **Zsigmond János**, **Micskey Kálmán**, vitéz **Gaál Lajos** alezredeseknek, **Gádory József** ny. á. alezredesnek, nemes revisnyei **Reviczky Zsigmond**, dr. vitéz **Ujlaky László**, **Hernády Sándor**, **Versényi Károly**, **Benedek Mihály** őrnagyoknak, dr. **Király József** g. őrnagynak, néhai **Hadfy Rajmond** ny. á. őrnagynak, nemes felvintzi **Andrási Gyula**, vitéz nemes **Feördeős Gyula**, **Marton Gyula** századosoknak, **Malomsoky László** ny. á. századosnak.

Kitüntetés adományozása. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával **adományozni** méltóztatott a **Magyar Erdemrend Lovagkeresztjét** nemes **Deseő Sándor** ny. á. alezredesnek — a tényleges szolgálatból történt kiválása alkalmából — csendőr osztályparancsnoki, majd kerületi beosztott törzstiszti és kerületi parancsnok-helyettesi minőségben kifejtett eredményes és hasznos teljesítményeiért.

TORZSTISZTI TANFOLYAM kezdődött augusztus 17-én Budapesten a csendőrtiszti tanfolyamon. A tanfolyam 4 hónapos. Tanárai: **Olchváry-Milvius Attila** ezredes, **Pálóczi Barnabás** hb. ezredes, **Nemesmonostory Jenő**, **Czegléd Jenő**, **Bogsányi József**, **Bernáth Sándor** alezredesek, **Medzihradsky Aladár** g. őrnagy, **Sörényi István** százados és dr. **Varga Kálmán** állatorvos százados. A tanfolyam hallgatói: vitéz **Marsó Lőrinc**, **Hernády Sándor**, vitéz nemes várbogvai és nagymadi **Bogyay Kamil**, vitéz nemes **Czoborczy Kálmán**, **Székely Ferenc I.**, **Ferenczy Endre**, **Zsidegh Ferenc**, vitéz **Kiss László**, **Benedek Mihály**, nemes nagyiványi **Fekete László**, **Bálint József III.**, **Berendy János**, nemes revisnyei **Reviczky Zsigmond**, **Versényi Károly** őrnagyok, nemes gyergyócsomafalvi **Köllő András**, **Juhász Béla**, **Kovács Andor I.** és **Marton Gyula** századosok.

Gazdászati tiszti tanfolyam. A m. kir. csendőrtiszti tanfolyamok parancsnokságánál szeptember 1-én gazdászati tiszti tanfolyam kezdődik. A tanfolyam tanárai: **Nemesmonostory Jenő**, **Czegléd Jenő**, **Bogsányi József** alezredesek, **Harkay László**, vitéz **Ásvány Mihály** g. alezredesek, dr. **Maksai Géza** hb. őrnagy, nemes **Varga László**, **Ősz György**, **Berzeviczy László**, **Kormos Kálmán** g. őrnagyok, **Bartos Ödön**, nemes **Tánczos Ferenc**, **Sörényi István** századosok és **Argay Ferenc** g. szds. A tanfolyam hallgatói: **Ágócs-Balócz József** tart. zls., **Berghold Antal** tart. hdgy., **Gyöngyösi György**, **Joó István**, **Lengyel Béla**, **Lovas János** tart. zls.-ok, **Lőcsei Jenő** tsz. zls., **Rakovszky Gyula** psz.

Az ungvári gyalogtanalosztálynál a járőrtársi iskolát Nagy Mózes csendőr (1. század) és Gróf Béla csendőr (2. század) elsőnek végezte.

hdgy., Régner Dániel tart. hadapr. őrm., Storcz Gyula tart. zls., Szentmihályi Endre, Tamás László tart. zls., Tibay László psz. hadgy., Üveges Sándor, Végh László tart. zls., Wagner Ervin tart. g. zls.

Áthelyezések. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben áthelyezte: Farkas Dezső alezredest Beregszászról Pécsre, vitéz Gaál Lajos alezredest Ungvárról Beregszászra; ideiglenesen vezényelte dr. Toldi Árpád alezredest a m. kir. belügyminisztérium VI. b. osztályába.

Tiszti katonai szolgálati jel odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr odaítélte a II. osztályú tiszti katonai szolgálati jelet: vitéz Kiss Jenő, Pintér Sándor, Olchváry-Milvius Attila, Mátray Ferenc, Szilárdy Gyula ezredeknek, Gyulay Ödön, vitéz nemes seebergi Sasváry József alezredeknek, — a III. osztályú tiszti katonai szolgálati jelet: Fekete Pál I. századosnak.

Dícséretetek. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a szovjet elleni hadműveletek alkalmával teljesített kitűnő szolgálataiért — Komáromy László századost okirati dícsérő elismerésben részesítette.

Kerületi parancsnoki okirati dícséretben részesültek. A szombathelyi III. kerületben: Török Sándor I. őrmester, a szegedi V. kerületben: G. Hideg József csendőr, a kassai VIII. kerületben: Cseh Kálmán tiszthelyettes.

Kerületi parancsnoki nyilvános dícséretet kaptak. A szegedi V. kerületben: Dobra Péter prb. csendőr, a kassai VIII. kerületben: Ipolyi József, Molnár Albert és Borda Sándor csendőrök.

Van-e már Tábori rendészeti szolgálati utasítása? Igyekeztek megrendelni!

Céllövő verseny Szombathelyen. (Az őrsparancsnok-iskola parancsnokság tudósítása.) Az iskola-lövészeten elért löveredmények, — illetve a lövésben való jártasság fokozására az őrsparancsnok-iskola parancsnokság folyó évi július hó 21-én a helyi honvéd elemi lőtérén céllövő versenyt rendezett.

A verseny:

1. Legénységi hadipuska,
2. Segédoktatók egyéni,
3. Tisztek egyéni és
4. Hozzá tartozók versenyéből állott.

A legénységi hadipuska verseny két részből tevődött össze:

- a) Csapat, és
- b) Egyéni versenyből.

A csapatversenyen a századok szakaszonként 5 fős osztagokat indítottak. Minden versenyzőnek 22 darab tölténnyel öt lögyakorlatot kellett löni. Ebből 3 lögyakorlaton álló, — míg 2 lögyakorlaton mozgó cél szerepelt.

Az egyéni verseny a csapatversenyben elért eredmény alapján dőlt el.

A segédoktatók egyéni versenyének feltételei: hadipuskával 100 m-re levő körös céltáblára 10 értékelt lövés.

A tisztek egyéni versenyének feltételei: hadipisztollyal 25 m-re állva, körbeosztásos alakra 10 értékelt lövés.

Hozzá tartozók versenye a hölgyek részére rendezett egyéni versenyből állott. Feltételei: kispuskával állva 25 m-re 5 értékelt lövés.

A versenyre díjak is voltak kitűzve. Így a csapatversenyben a legjobb eredményt elért csapat a *Csendőrségi Lapok* által ajándékozott vándordíjat nyerte, míg az egyéni versenyben a 10 legjobb tiszteletdíjat kapott, köztük a kerületi parancsnok és a kerületi parancsnokság tisztikarának díjait.

A verseny kellemes, napos időben zajlott le s azon minden egyes versenyzőt lelkesedés, nemes versengés fűtött. Az eredmény is ennek megfelelően igen szép volt.

Csapatversenyben:

- I. a 3. szd. I. szakasza 1885 ponttal,
- II. a 2. szd. II. szakasza 1745 ponttal,
- III. a 3. szd. III. szakasza 1383 ponttal.

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Aruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Csak kifogástalan árut

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogás merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, kifogásaikat közöljék velünk, hogy az érdekelt céget jogos kifogás esetén hirdetésünk sorából távolíthassuk.

A hallgatók egyéni versenyében:

1. Bella Jenő prbcső. 571, —
2. Lakosi Mihály törm. 452, —
3. Várnagy Imre törm. 445, —
4. Rác József törm. 430, —
5. Majoros Imre törm. 422, —
6. Mikó Ferenc prbcső. 420, —
7. Hajnal József törm. 394, —
8. Horváth József IV. prbcső. 383, —
9. Kecskés János prbcső. 381 és
10. Katona Jenő prbcső. 373 ponttal.

Segédoktatók versenyében:

1. Varga János II. thtts. 83, —
2. vitéz Váczi János alhdgy. 81, —
3. Benkő Vince thtts. 79 és
4. Gulyás Mihály thtts. 77 ponttal.

Tisztek egyéni versenyében:

1. Besenyi Károly szds. 53, —
2. Kovács Ignác szds. 51, és
3. dr. Polgár Barna fhdgy. 50 ponttal.

Hozzá tartozók versenyében:

1. dr. Kulcsár Lászlóné 48, —
2. nemes Psoni Szent-Martoni Ernőné 45, —
3. Perédy Médi 45, —
4. Cserfay Micike 40, —
5. Zsigmond Jánosné 39 és
6. dr. Dobolyi Lajosné 35 ponttal.

A tiszteletdíjakat a versenyen jelen volt vitéz Balázs-Piri Gyula ezredes kerületi parancsnok úr osztotta ki.

A magyar fegyver ünnepét ültük e napon. Annak a magyar fegyvernek ünnepét, mely édes Hazánkat megszerezte, egy évezreden át védte és hőiesen védi ma is a nemzetközség és istentelenség ellen.

A fegyver ünnepe azonban nem lett volna teljes, ha nem hódoltunk volna az ősi vitézi élet hagyományának, a tábornok szokásának.

Égett a tűz, felcsendült a nóta is. Nem karok hangversenye, hanem érző lelkek szívből jövő melódiája. Vépészítő zene szólalt meg a hallgatókból alakított zenészek hurján, majd felhangzott a tárogató édes-bús hangja, — rákerült a tűzre az utolsó rőzseköteg is és végül..., vezényszó nélkül felhangzott a Himnusz. Háromszázötven magyar csendőr imáját vitte a nyári est a Dunántúl lankáin keresztül a Nagy-Alföld rónáin át, hogy bejárja Erdély fenséges bérceit s utána eljusson az Úr zsámolya elé...

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége „Nyukosz” a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKARÉKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaságot (Budapest, VI., Anker-köz 4., félemelet) bízta meg.

A szociális és családvédelmi célzatú csendőrléti szempontból fontos akcióról a 9. sz. „Csendőrségi Közlöny” adott értesítést.

TABORI LAPON közlik velünk, hogy a 102. hadtáppászóló állományába tartozó vitéz Séllei Antal, Németh János, Csákvári László csendőrök vitéz és bátor magatartásukkal a **Magyar Bronz Vitézségi Érmét** érdemelték ki. Parancsnokuk, Tavossy Lajos alezredes tűzte mellükre a kitüntetést, amely a partizánok ellen vívott eredményes harc legszebb bizonyítéka. Köszöntjük valamennyiüket bajtársi szeretettel.

Dienes Gyula tüzérszázados könyve „Kárpátoktól a Donyecig” az első olyan könyv, amelyből a személyes átélés érzései sugároznak; egy fél év harcainak, a bajtársi önfeláldozásnak, szeretetnek, a magyar katona pompás alakjának éles tükre e könyv, nagyszerűen megírva. Volt felügyelőnk, **vitéz nemes Szinay Béla** ny. altábornagy írt a könyvhöz előszót, egy öreg katona visszaemlékezései alakjában. A könyvet a Vitézi Rend Zrínyi csoportja adta ki, ott megrendelhető.

Fegyverhasználatok. A debreceni vasúti őrs állományába tartozó **Nemes Ferenc** és **Kovács Károly** őrmesterekből állott járőr augusztus 6-án Farkas Sándor lopás miatt elfogott debreceni lakos ellen, mert az a járőrt megtámadta, szuronyfegyvert használt. A sérülés 8 napon belül gyógyul. Csendőregyén nem sérült meg. — A borgóprundi őrs augusztus 22-én elfogta a lólopások és rablás miatt keresett Botsa Gergely runki lakost, aki elárulta tetteitársának — Gergely Tódornak — valamint a bűnjeleknek a rejtékhelyét. Az őrs 6 fővel különböző utakon megközelítette a határban erdővel borított hegyszakadékok között levő rejtékhelyet. Gergely Tódor ekkor menekülni igyekezett. Üldözés közben — rövid tűzharc után — a járőrök egyike Gergely jobb felső lábát sérülte és Gergelyt elfogta. Csendőregyén nem sérült meg.

Csendőrrjárőrök megtámadása. A ratosnyai őrs állományába tartozó **Gyuró András** csendőr és **Bereczki Lőrinc** prb. csendőrből állott járőr Ratosnyán augusztus 2-án kocsmái verekedés feloszlátása alkalmával Movila Viktor ratosnyai lakos megtámadta és Gyuró csendőr puskáját fejével megütötte. Az ütés következtében a puská eltört. Movilát a járőr elfogta. — Az őzdi őrs állományába tartozó **Gergely Károly** csendőr és **Király József** prb. csendőrből állott járőr augusztus 16-án Arló községben tartott táncmulatságot fel akarta oszlatni rendezavarás miatt. Fáklya István arló lakos a járőr intézkedéseivel szembehelyezkedve a járőrt durván szidalmazta és Gergely csendőr szuronyát ösztönyszerűen megragadta. A szurony Fáklya jobb tenyerén könnyebb sérülést ejtett. Első segélyben részesítették. A kocsmahelyiséget a járőr füstgyertya alkalmazásával kiürítette és a rendezavarókat szétoszlatta. Csendőregyén nem sérült meg.

Csendőregyén megsérülése. Augusztus 3-án a szombat-helyi őrsparancsnokiskola hallgatói közül — harcgyakorlat közben — **Takács József III. prb.** csendőr **Szücs Ferenc** prb. csendőrt véletlenségből gyakorlatlóttnnyel a hátán meglötte. A sérülés 8 napon belül gyógyul.

A csendőrségi jutalmazási alapa felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Nemesházi Károly őrmester, Boldizsár János csendőr együtt 1 P 20 f, Németh János, Ocsai Sándor csendőrök együtt 1 P 62 f, Bencze Károly, Mizsnai János csendőrök együtt 4 P 16 f, Kovács Mihály III., Bodor Gergely csendőrök együtt 2 P 40 f, Szarvas Miklós őrmester, Deák Mihály törzsozrmester együtt 2 P

Szíves figyelmébe!

Tisztelettel értesítem a Csendőrségi Lapok t. olvasóit, hogy

Csendőrségi nyomtatvány, csendőrségi felszerelés

és papírkereskedésemet megnyitottam. 20 éves gyakorlatom legyen biztosítéka annak, hogy megbízható, pontos kiszolgálással, méltányos árak mellett, a m. kir. Csendőrség igen t. tagjait mindenkor megkülönböztetett igyekezettel fogom kiszolgálni.

Szíves pártfogást kér: **CSERFAI (Cserven) ISTVÁN**
BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22.

A nyug. p. u. tól 2 perc. A Szondy-utcával szemben.

„Réka”

EGYENRUHÁT

Készít:
egységcsomagból
igénylésre előírt
egységát on. Paszományok
gombok, felszerelési cikkek
Postai szétküldés

RUHAIPARI és KERESKEDELMI R.T.

VL. ANDRÁSSY-ÚT 27. • TELEFON: 425-984.

74 f, Jobbágy József, Somogyi Gyula csendőrök együtt 5 P; *a székesfehérvári II. kerületben:* Pusztai Béla, Várnagy Ferenc őrmesterek, Bonya István, Kopocs János csendőrök egyenkint 7 P 33 f, Csai István, Rónaszéki István csendőrök, Zsapka Ferenc, Nagy Ferenc próbacsndőrök egyenkint 2 P 50 f; *a szombathelyi III. kerületben:* Guba Ferenc csendőr 1 P 24 f, Gaál János csendőr, Varga Imre próbacsndőr együtt 20 P, Nagy József IX. csendőr, Soós Dezső próbacsndőr együtt 20 P, Fodor István csendőr, Balogh János II. próbacsndőr együtt 20 P; *a pécsi IV. kerületben:* Pap Lajos IV. őrmester 2 P 43 f, Szegedi Sándor törzsőrmester, Németh András próbacsndőr együtt 24 P 82 f, Árvai András csendőr, Szegő Ferenc próbacsndőr együtt 2 P 50 f, Tóth Lajos III, Gyimesi Sándor csendőrök együtt 4 P 22 f, Dancs Gábor őrmester, Krappi Béla csendőr együtt 4 P 12 f; *a szegedi V. kerületben:* Samu János tiszthelyettes, Monostori Lajos csendőr együtt 135 P 97 f; *a debreceni VI. kerületben:* Iró Ágoston törzsőrmester, Lakatos István, Szűcs Lajos őrmesterek, Simon Imre csendőr egyenkint 5 P, Csabai Imre, Varsányi Imre csendőrök, Kocsis József, Külös Sándor próbacsndőrök egyenkint 2 P 50 f, Szombathy Lajos őrmester, Dinnyés János csendőr egyenkint 145 P 38 f, Gönczi Antal törzsőrmester, Kőrösi János csendőr egyenkint 3 P 93 f, Takács László őrmester, Csernus János csendőr egyenkint 60 f, Pocsaju György csendőr 2 P 44 f, Szolnoki László csendőr 2 P 42 f; *a miskolci VII. kerületben:* Kovács Bertalan őrmester, Egri Sándor próbacsndőr együtt 9 P 92 f, Fejes Ferenc, Tóth Kálmán csendőrök együtt 21 P 33 f, Juhász Barnabás csendőr 2 P 07 f, Bányai János törzsőrmester 1 P 30 f, Gonda Joachim törzsőrmester 1 P, Török János őrmester 9 P 56 f, Takaró József őrmester, Wiergh Lajos próbacsndőr együtt 7 P 94 f, Zalán János, Bagi Lajos csendőrök 5 P, Ádám István, Józsa Mátyás őrmester együtt 5 P, Palotás Pál őrmester, Major Balázs próbacsndőr együtt 5 P, Mészáros László őrmester 7 P 50 f, Katona András, Fügedi István, Németh Károly csendőrök egyenkint 2 P 50 f; *a kassai VIII. kerületben:* Iski József csendőr 5 P 86 f, Bösze István törzsőrmester, Ádám Antal csendőr egyenkint 89 f, Tóth András törzsőrmester, Kovács Gábor próbacsndőr egyenkint 17 f, Zsadányi László tiszthelyettes, Kelemen Antal próbacsndőr egyenkint 24 f, Varga József törzsőrmester 66 f, Takács József csendőr 39 f, Karikás György törzsőrmester, Konrád Dénes próbacsndőr egyenkint 1 P 05 f, Császi Lajos őrmester 2 P 24 f, Asztalos András csendőr 1 P 75 f, Erdei Jenő őrmester, Medgyesi Lajos csendőr egyenkint 51 f, Veres András őrmester 37 f, Nagy Géza próbacsndőr 38 f,

Sápi János csendőr, Iván János próbacsndőr egyenkint 1 P 32 f, Végvári Albert törzsőrmester 30 f, Dabóczi Zoltán próbacsndőr 2 P 10 f, Mikola Elek csendőr 22 f, Orosz Béla csendőr 23 f, Kiss István II. őrmester, Márton János csendőr egyenkint 37 f, vitéz Pásztor Gábor törzsőrmester, Kozma Miklós csendőr egyenkint 45 f, Gere Gábor őrmester 4 P 33 f, Tóth István V. csendőr, Kószó Antal próbacsndőr egyenkint 2 P 55 f, Szabó Sándor próbacsndőr 4 P 33 f, Meggyesi Antal csendőr 10 f, Zsigmond Lajos próbacsndőr 11 f, Kozma Antal csendőr 48 f, Fábrián József őrmester, Tóth Imre csendőr egyenkint 2 P, Varga Antal csendőr 1 P 80 f, Cs. Simon János törzsőrmester 1 P 64 f, Fekete János csendőr 1 P 61 f, Fenyő János törzsőrmester 1 P 66 f, Birta Miklós törzsőrmester, Czető Miklós csendőr egyenkint 29 f, Bujdosó Péter csendőr 27 f, Erdei Imre törzsőrmester, Bódi Pál csendőr egyenkint 1 P 65 f, Széphidi Mihály csendőr 14 f, Kocsis György csendőr 15 f, Pogács József, Komáromi Pál csendőrök egyenkint 06 f, Havas Ferenc őrmester, Merva István próbacsndőr egyenkint 30 f, Tóth János csendőr 12 f, Tasnádi Ferenc törzsőrmester, Varga László csendőr, Babincsák Tamás próbacsndőr egyenkint 20 f, P. Tóth János törzsőrmester 3 P 16 f, Kovács József őrmester, vitéz Balogh Gyula csendőr, Kutanics József próbacsndőr egyenkint 3 P 15 f, Juhász Zsigmond törzsőrmester, Kálnási István csendőr egyenkint 81 f, Nagy József törzsőrmester 69 f, Lokodi Sándor, Tóth József csendőrök egyenkint 2 P 50 f, Bércesi Sándor őrmester, Zsirai László, Bihari János, Barkó Sándor csendőrök Novák László próbacsndőr egyenkint 10 f, Hevesi Lajos II., Pozsor András csendőrök egyenkint 2 P 02 f, Gergely Ádám tiszthelyettes 3 P 98 f, Kósa János csendőr 3 P 72 f, Horváth Ferenc, Sági Béla csendőrök egyenkint 2 P 48 f, Fábrián Sándor csendőr 13 P 63 f, Jancsó Gyula próbacsndőr 13 P 64 f, Kiss Lajos őrmester, Jánosi János csendőr egyenkint 2 P 48 f, Cséke Zsigmond tiszthelyettes, Lükő István őrmester, Ónodi János csendőr, Kacsó Sándor próbacsndőr egyenkint 2 P 50 f, Hajdu András tiszthelyettes 5 P; *a kolozsvári IX. kerületben:* Bárkányi János törzsőrmester 1 P 49 f, Sipos Lajos próbacsndőr 1 P 48 f, Fekete Lajos tiszthelyettes, Gödri Zsigmond törzsőrmester egyenkint 5 P, Vincze István csendőr 5 P, Horváth József törzsőrmester, Nagy András próbacsndőr egyenkint 2 P 50 f, Guba Lajos őrmester, Kéri Ferenc csendőr egyenkint 57 P 96 f, Horváth Lajos II. csendőr 3 P 77 f, Mozsák István csendőr 3 P 76 f, Horváth Lajos csendőr 1 P 04 f, Mozsik István próbacsndőr 1 P 04 f; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Falusi István tiszthelyettes, Horváth István csendőr egyenkint 2 P 50 f, Patkó János csendőr, Incze Árpád próbacsndőr egyenkint 1 P 67 f, Varga János próbacsndőr 1 P 66 f, tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A

A mi kiz csendőrség általános szerződéses szolgálatát és ruhakészítőt

Trunkhahn

Szövet Következő a gyártó!

ELADÁS:
N. PROHÁSZKA 0.-UTCA &
VI. TERÉZ-KÖRÜT &
VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG EGYETLEN ŐSKERESZTÉNY POSZTÓVÁRA
GYÁRTÉLEP: BUDAPEST, XI., BÖCSKAY-ÚT 47 SZÁM.

kisipari termelő szövetkezet

BUDAPEST, VII. KER., DOB-UTCA 94. SZ. TELEFON: 423-037.

Szállít közintézeteknek és testületeknek fehérneműt és egyenruhát.

Autó biztonsági üveg.

Lövedékálló pénztáblak.

Szilánkmentes laboratóriumi üvegezés.
Fényszórók. Tükörlámpák. • Gyártja:

Ligeti László

m ű s z a k i ü v e g g y á r a

Budapest, VIII., József-u. 23. Tel.: 142-856.

Alapítási év: 1886.

Csendőrségi nyomtatványok és
felszerelési cikkek nagyraktára:

PALLADIS

R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.

Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Megszökött a fogoly! A nagybaracskai őrs állományába tartozó **Palotás József** csendőr és **Fábián Gábor** prb. csendőrből állott járótól augusztus 11-én, a lopás büntette miatt elfogott Kolompár Nancsi cigány 10-14 napos leánygyermekével együtt a nagybaracskai rendőrszobából megszökött. — A bonyhádi őrs állományába tartozó **Molnár Imre** őrmester és **Kelemen György** prb. csendőr őrzetében volt Sára János lopás miatt elfogott csavargó, augusztus 22-én a hidasbonyhádi vasútállomáson a W. C. ablakon keresztül megszökött.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 32. szám. Az 1942. évi VI. törvénycikk az üzleti záróról. Az 1942. évi VII. törvénycikk a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. törvénycikk, valamint az egészségügyi és egyéb közcélokra szolgáló méréseknél használatos mértékek, mérőeszközök és készülékek hitelesítéséről szóló 1936. évi XXV. törvénycikk büntetőrendelkezéseinek módosításáról és kiegészítéséről. Az 1942. évi X. törvénycikk egyes közeleti visszaéléseket büntető rendelkezésekről. Őrsparancsnok-iskolába jelentkezésre felhívás. Csendőrségi fegyverek javítása. **33. szám.** Gépjárművek sebességének korlátozása. Budapesten második szárnyparancsnokság szervezése. Fényjelzések használatának szabályozása.

Kérelem. **Papp József** és **Szilágyi** prb. csendőrök, akik 1940 őszén jöttek át a román megszállás alatt levő Aranyosgyéresről, fontos ügyben közöljék címüket **Balázs András** alhadnaggyal Kolozsvár, nyomozó alosztály, vagy ha Kolozsváron járnak, keressék fel **Balázs** alhadnagyot.

Ki tud róla? **Zalka János** csendőrt, aki Győrmegeye Per községben született, keresi rokona, özv. **Léber Istvánné**, szül. **Tóth Teréz** örvényesi (up. Aszófő, Zala m.) lakos.

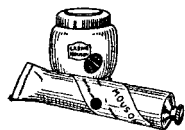
Szöcs Györgyöt, aki 1906. évben született, a kolozsvári gyermeknevelő intézetben volt elhelyezve, 1919. évben a meneküléskor Kolozsvárról állítólag Sopronba vitték, később pedig a csendőrséghez került, keresi édesanyja, **Szöcs Mária** marosvásárhelyi (Mészáros köz 17. sz.) lakos. Aki tud valamit keresettekről, közölje a megadott címen.

SZEMÉLYI HÍREK.

Kinevezések. A budapesti I. kerületben: **Vörösmarty József** alhadnagy szárnyszolgálatvezetővé, **Mohai János**, **Lassu András** tiszthelyettesek őrsparancsnokká; a székesfehérvári II. kerületben: **Nagy Sándor** II. tiszthelyettes őrsparancsnokká; a pécsi IV. kerületben: **Baranyai János**, **Szilágyi István**, **Halász Antal**, **Pesti István** alhadnagykak szakszparancsnokká; a kolozsvári IX. kerületben: **Molnár Pál** őrmester ideiglenes őrsparancsnokká kinevezettek.

Díszérem odaítélése. A marosvásárhelyi X. kerület állományába tartozó **Holló Lajos** alhadnagy részére a m. kir. honvédelmi miniszter úr 35 évi hű szolgálatáért a **Díszérmet** odaítélte.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: **Homoki András**, **Szecsei János**, **Major Miklós**, **Bódis József**, **Pálszabó Ferenc**, **Fülöp István**, **Bella Ferenc**, **Antal Mihály**, **Busa**

Mouson Crème

Mouson Coldcrème és az összes Mouson kozmetikai készítmények vezetnek.

Magyarországi egyedárúsító: **Jobaházi Fenső**

KERÉKPÁR, fegyver, pisztolyok, lőszer, sportcikkek megbízható bevásárlási helye

Mihalicsko Károly

aranyéremmel kitüntetett puskaműves. Kedvező fizetési feltételek. A csendőrök elismert bevásárlási helye. **KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 22. SZÁM.**

Béla, **Tábori József**, **Szatmári Ferenc**, **Szrna Lajos**, **Rózsa-völgyi Lajos**, **Czikora János**, **Juhász József**, **Tóth Sándor**, **Benkő Ferenc**, **Várszegi János**; a székesfehérvári II. kerületben: **Mikolicz László**, **Kopács János**, **Valoccai Lajos**, **Rétki András**, **Csete András**, **Ceglédi József**, **Horváth Ferenc**, **Berceli Antal**, **Horváth Bálint**, **Horváth István II.**, **Horváth László I.**, **Molnár István I.**, **Szabó Vince**, **Takács Dezső**, **Vági Gyula**, **Vas Géza**, **Vigh Ferenc**, **Somogyi András**, **Vankó Ferenc**, **Molnár Sándor**, **Füri Géza**, **Pálházi József**, **Kovács Károly**, **Pongrácz László**, **Mórics Mihály**, **Kovács Sándor**, **Petrák István**, **Pálinkás György**, **Bors Miklós**; a szombathelyi III. kerületben: **Németh Géza II.**, **Tóth Ferenc I.**, **Juhász Pál**, **Pétervári János**, **Kiss László**, **Lengyel Ferenc**, **Kocsis Károly**, **Gerencsér Imre**, **Vass József I.**, **Czeczeli Gyula**, **Szabó Imre IV.**, **Magyarlaki Ferenc**, **Horváth Gyula I.**, **Mógor István**, **Horváth József V.**, **Nagy-Szabó Béla**, **Nagy Gyula**, **Kondor Jenő**, **Tarcsi János**, **Kardos János**, **Zsoldos Lajos**; a pécsi IV. kerületben: **Idei György**, **Kovács István III.**, **Kiss István I.**, **Vörös Ferenc**, **Ilisics Lajos**, **Kokas János**, **Lóki István**, **Tálos István I.**, **Viszlói János**, **Sömjen János**, **Horváth János I.**, **Bódog István**, **vitész Kovács József II.**, **Berta József**, **P. Tamsa István**, **Mohai József**, **Tavaszi József**, **Balogh Ferenc**, **Seres Vilmos**, **Matisa József**, **Kun Sándor**, **Pozsonyi Dezső**, **Puskás János**, **Tóth Sándor III.**, **Horváth János II.**, **Horváth Imre II.**, **Maróti Gyula**, **Pecze Alajos**; a szegedi V. kerületben: **Palotás Gergely**, **Dudás Béla**, **Kopasz Mihály**, **Lévai István**, **Mészáros István III.**, **Boris Endre**, **Varga Imre**, **Lampert Lajos**, **Molnár Sándor**, **Marton József**, **Bán Imre**, **Varga János I.**, **Farkas Mihály**, **Csikós Béla**, **Sutús László**, **Iván Sándor**, **Kákonyi Sándor**, **Akócsi István**, **Szabó Antal**, **Palatinus Gábor**, **Szabó Pál I.**, **Dóka István**, **Rácz-Fodor Jenő**, **Török Sándor**, **Hoffer Frigyes**, **Kanyó János**, **Kuruncsai János**, **B. Szabó István II.**, **Takács István**, **Tóth András**, **Tóth László IV.**, **Darida István I.**, **Rácz József**, **Lévai Iván**, **Vér Balázs**, **Baranyai József**; a debreceni VI. kerületben: **Zolnai Imre**, **Bene Pál**, **Kajla János**, **Lajos Gergely**, **Liskai László**, **Major József**, **Pápai Lajos II.**, **Pusztai János**, **Rácz Sándor**, **Vig Imre**, **Kékes József**, **Béni József**, **Fodor László**, **Zsibrita Pál**, **Mátyus Imre**, **Lajos Péter**, **Matus Ferenc**, **Sándor László**, **Csepregi Mátyás**, **Tóth Ferenc III.**, **Somogyi Sándor**, **Iványi Sándor**, **Dienes Béla**, **Szőnyi Gábor**, **Kóti Elek**, **Balogh János**; a miskolci VII. kerületben: **Alpári István**, **Bodnár Dániel**, **Csók Lajos**, **Domonkos József** Barnabás, **Danyi Sándor**, **Fábián János**, **Kovács Lajos**, **Kovács György**, **Lukács Lajos**, **Lakatos István**, **Mikudina János**, **Cipeki István**, **Tóth Kálmán**, **Tóth László**, **Tőzsér József**, **Zelenai Sándor**; a kassai VIII. kerületben: **Udvarhelyi József**, **Bársony Sándor**, **Szabó Béla II.**, **Udvarhelyi Balázs**, **Szabó Gyula**, **Szabó Miklós I.**, **Török Miklós**, **Kontrák Mihály**, **Ganyu György**, **Hornyák József**, **Bandi József**, **Jánosfalvi András**, **Vinnai Mihály**, **Horváth László**, **Kádár István**, **Úveges Sándor**, **Dányádi István**, **Matolcsi István**, **Rácz Imre**, **Marek Mihály**, **Kaskó Sándor**, **Nagy Géza**, **Kukta Mihály**, **Halász Bertalan**, **Koszó Antal**, **Zsigmond Lajos**, **Eperjesi Balázs**, **Nagy Pál**, **Sztányi Mihály**; a kolozsvári IX. kerületben: **Szeles Lajos**, **Ecsedi Imre**; a marosvásárhelyi X. kerületben: **Halász Gyula**, **Molnár Mihály**, **Bálint Ferenc**, **Tatár István**, **Fekete Rudolf**, **Mórén Mihály**, **Szász András**, **Bokor József**, **Simon Mihály**, **Ambrus Imre I.**, **Bács Áron**, **Kelemen József II.**, **Mezei Lajos I.**, **Csiszér Ferenc**, **Vinter József**, **Tompa Domokos**, **Bocskai Sándor**, **Benke Ferenc**, **Szabó István IV.**, **Gáll Sándor**

Csendőrség részére levélpapír,
nyomtatvány, papír és írószer
beszerezhető

Hertelendy László
és Társai-nál

**Budapest,
XII., Bernáth Géza-u. 14.**

Szives érdeklődésre közöljük, hogy a dombornyomások csendőri levélpapírt 10, 50 és 100-as csomagolásban árulsuk. Kihágási esetek helyszíni feljegyzéséhez tömbök és kihágási jelentési űrlapok, továbbá bűnügyi nyomozások során végzendő nyomozati cselekmények feljegyzéséhez űrlapok kaphatók.

II., Vajda István, Nagy György II., Benő János, Szövérfi Dénes, Nagylaki István, Vészi István, Simó Ferenc csendőroket az előírt próbaszolgalati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Monostori Márton őrmester Brunner Máriaival Sárváron, vitéz Oltvölgyi József őrmester Sári Ilonával Tiszasülyön, Kovács Ferenc I. tiszthelyettes Ujszászi Mária-Matildával Pestszentlőrincen, Buda István törzsőrmester Deli Rozáliával Dombóváron, Kádár Sándor őrmester Prohászka Rozáliával Nagyvázszyban; a székesfehérvári II. kerületben: Irtó József őrmester Árva Ilonával Tatán, Jóna Antal őrmester Miklós Máriaival Bácsán, Gerecz Sándor tiszthelyettes Kiss Jolánna Hajduszovátán, Dani Sámuel őrmester Landi Irénnel Pátyon, Móczár Lajos őrmester Somodi Juliannával Pécelen; a pécsi IV. kerületben: Iván Károly őrmester Merber Teréziával Dunaszekcsőn, Molnár Károly őrmester Kovács Etellel Drávafokon, Polgár István őrmester Berger Terézszel Szomajomban, Tóth Ernő csendőr Csehák Veronával Faddon; a szegedi V. kerületben: Berta István őrmester Rácz Máriaival kiskisbágyon; a debreceni VI. kerületben: Farkas Gyula őrmester Szabó Margittal Biharnagybajomban, Takács László őrmester Kiss Máriaival Tégláson, Takács Ferenc II. őrmester Nagy Máriaival Csorváson, Kemenes Károly őrmester Szász Erzsébettel Tiszakürtön, Várhelyi Pál őrmester Singlarszky Máriaival Sátoraljaujhelyen; a miskolci VII. kerületben: Székelyi Sándor őrmester Kotula Irén-Annával Emődön, Vig Balázs őrmester Szarka Vilmával Disznóhorváton, Szerencsi András őrmester Rédeki Szidóniával Pélyen, Vas Imre őrmester Cselényi Emmával Gömörpanyiton, Csiki András csendőr Dudás Piroskával Harsányban, Kocsis József őrmester Nemes Szabó Jolánna Szolnokon, Csörgő István őrmester Kovács Erzsébettel Szihalmon, Szendrey László csendőr Fürjesi Irmával Kisterenyén, Nyeste Mihály őrmester Szabó Máriaival Erdőteleken, Lovász István törzsőrmester Prorok Veronával Nagyoroszin, Béres János őrmester Lehoczky Máriaival Zsélyen, Fodor János őrmester Ketrucz Ilonával Újpesten, Zlatinszky János őrmester Duris Máriaival Fakóvezekényen; a kassai VIII. kerületben: Hajdu András I. tiszthelyettes Balassa Máriaival Hevesen, Katona Nándor törzsőrmester Zsebesi Máriaival Hernádtihanyban, Vajk Géza őrmester Petrás Ilonával Budapesten, Pádár Illés őrmester Ballagó Franciskával Jászárokszálláson, Barna Márton őrmester Dohos Saroltával Alsómihályin, Szivós Mihály törzsőrmester Ollé Irénnel Gután, Kovács Sándor III. őrmester Kiss Ilonával Nagykerekin, Pintér Pál őrmester Szénási Ilonával Gután, Herczeg Vince őrmester Urbán Márfaival Osgyán, Miklósfalvi János őrmester Máthé Ilonával Nagylétán, vitéz Ladányi Zoltán őrmester Katona Máriaival Mihályfán; a kolozsvári IX. kerületben: Gyertyás János őrmester Soós Rozáliával Teskándon, Csomós János őrmester Ferencz Emmával Budapesten; a marosvásárhelyi X. kerületben: Fenyves Lajos törzsőrmester Botz Rozáliával Lánycsokon, Szabados József törzsőrmester Adorjáni Magdolnával Havadon.

Született. Dr. Decleva Dénes százados nejének Olga leánya; a budapesti I. kerületben: Tólos István tiszthelyettes feleségének Anna-Mária leánya, Józsa Sándor őrmester feleségének Mária-Katalin leánya, Sz. Tóth Antal törzsőrmester feleségének Antal-Gábor fia, Bardócz Ernő törzsőrmester feleségének Ernő-György fia, Bojtos János csendőr feleségének Ferenc-György fia, Haraszi Géza őrmester feleségének János-Géza fia, Barsi István őrmester feleségének Mária-Anna leánya, Tóth Sándor I. őrmester feleségének Sándor-Árpád fia; a székesfehérvári II. kerületben: Novák-Kovács Imre alhadnagy feleségének Endre fia Könyvesi Mihály csendőr feleségének Mihály-János-Béla fia, Harmat Ferenc tiszthelyettes feleségének Erzsébet leánya, Németh Sándor I. őrmester feleségének Mária-Magdolna leánya, Földi János tiszthelyettes feleségének Tibor-Ferenc fia, Vass Ferenc őrmester feleségének Ferenc-József fia, Hanyi János őrmester feleségének Mária-Valéria leánya; a szombathelyi III. kerületben: Soós Gyula törzsőrmester feleségének László-József fia; a pécsi IV. kerületben: Horváth Ferenc I. őrmester feleségének Zsuzsanna leánya, Tihanyi István tiszthelyettes feleségének Árpád-Lajos fia, Alföldi János II. törzsőrmester feleségének Attila fia, Viola György őrmester feleségének Zoltán fia, Kosztolányi István őrmester feleségének István-Ferenc fia, Farkas Gyula II. őrmester feleségének Mária-Julianna leánya; a debreceni VI. kerületben: Acs József tiszthelyettes feleségének Magdolna leánya, Tőke Lajos tiszthelyettes feleségének Sándor-Lajos fia, Szalók János törzsőrmester feleségének Ilona-Erzsébet leánya, Kovács-Máté József őrmester feleségének, Attila-József fia, Vida Lajos őrmester feleségének Lajos-László fia; a miskolci VII. kerületben: Gólya József őrmester feleségének József fia, Putnoki István őrmester feleségének László-István fia, Kerekes János I. tiszthelyettes feleségének Anna-Ágnes leánya; a kassai VIII. kerületben: Harsány József törzsőrmester feleségének Zsolt-Tibor fia, Király Sándor I. őrmester feleségének Sándor-István fia, Lencse Sándor tiszthelyettes feleségének Imre-József-Attila fia, Módos Imre őrmester feleségének Jolán-Klára leánya, Németh Sándor I. őrmester feleségének Sándor-János fia, Boros Miklós tiszthelyettes feleségének Miklós-János fia, Horváth József II. őrmester feleségének Ferenc-József fia; a kolozsvári IX. kerületben: Máté György tiszthelyettes feleségének György-Sándor fia, Hőgye Mihály őrmester feleségének Mihály-András fia; a marosvásárhelyi X. kerületben: Bernáth Lajos törzsőrmester feleségének Ágnes-Erzsébet leánya, Szabó László tiszthelyettes feleségének Ibolya-Izabella-Viktória leánya, Ferenczy István tiszthelyettes feleségének István-László fia.

Halálozás. Tőke Lajos tiszthelyettes László fia Nádudvaron, Somogyi Gyula őrmester Attila-Gyula fia Szépvizen, meghaltak.

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél

Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

ÓRA - ÉKSZER RAKTÁR

„PRECISION“

BÁCSÉNYSZKI ALAPÍTVÁ: 1881.

KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15. TELEFON: 37-59.

PAPSZT GYULA

Órák és ékszerész
KOLOZSVÁR,

Wesselényi-utca 2. szám.

Alapítva: 1879. • Szakszerű javítások.

A legmegbízhatóbb kivitelű
Óskeresztény cég.

A m. kir. Csendőrség tagjainak kedvező feltételek.

KOLOZSVÁR, Horthy Miklós-út 14. és 30. sz. • Telefon: 11-59.

BUTORT

GYÖNE ISTVÁN

lakberendezőnél vásároljunk

ÍRÓGÉP-ét

JAVÍTASSA

JUHÁSZ IMRE ÍRÓGÉPÜZEM-nél

SZÉKESFEHÉRVÁR, RÁKÓCZI-UTCA 2 SZÁM.

Kellékek minden rendszerű irodagéphez.

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖSI!

„TAKARÉKOSSÁG“

R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget,
1 helyen jelentős ártámogatást, a
havonta megújuló továbbvásárlási jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI ÚTALVÁNYOKAT KÉSZ-

SÉGGEL NYÚJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEAK FERENC-U.6.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válaszbellyel mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgáló útra nem terelünk és azok tartalma vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok

gok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrségi tagok részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrségi tagok részére az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és új címet pontosan és jól olvashatóan kérjük megírni.

Mit tegyek. 1. A honvédséghez átmenni nem lehet. 2. Súlyos dologról tesz említést. Csak úgy lehetséges a pénzhiány, ha valakinek második kulcsa van. Ezt a gyanúját jelentse és kérjen intézkedést. Ez a legkevesebb, amit tennie kell, ez nemcsak egyéni, hanem az egész őrs érdeke.

A. B. 121. Végleges választ a kivizsgálás ad, mi — a közölt adatok alapján — úgy látjuk, hogy nincs akadálya. Igérettől feltétlenül tartózkodjék.

Major János cső. Jelentse osztályparancsnokságának.

Szépfa. 1. A Csendőr-Btk. I. kötet 804. és 805. oldalán megtalálja a feleletet. 2. A leány teherbeesett, egyébként megfelel minden követelménynek, mondja Ön. Ilyen leányból nem lehet csendőrszónny. Mit ér az, ha minden másnak megfelel, csak erkölcsileg nem? Az erkölcs az egyetlen, amelyen erős és életre hivatott nemzet megáll a helyén. A testület hogyan nézne ki, ha eltekintene az erkölcsi tisztaságtól?

Reménység 1942. A közölt adatok szerint nagyon is kétséges, hogy engedélyt kapjon. A származási okmányokat a természetes szülőktől kell beszerezni.

DLV. Tábori posta 296/08. A mostani időkben a visszafelépítésre nincs lehetőség, a múlt év elején beszüntették. Véleményünk szerint háború után nagyobbarányú kiegészítésre lehet számítani, amikor ilyenekre is szükség lesz. Üdvözljük hazulról bajtársi szeretettel, mondja meg a többi bajtársnak is, hogy féltő aggodalommal, büszkeséggel gondolunk mindig mindnyájukra.

Kassa. Jelentse írásban, a közöltek szerint Önnek van igaza.

Türelem. Ha a minősítése nem romlott a fenyítés miatt, akkor novemberben sorra kell kerülnie.

B. B. B. Nótaszövegei értékét már elbírálták azok, akik megzenésítették és előadták, akik oklevelekkel jutalmazták. Nincs hozzászólni való, legfeljebb annyi, hogy — a csendőri köteleességek dolgában rend van? Ha az irodalmi egyesületek tagnak meghívták, annak bemutatása mellett kérjen engedélyt. (Szut. 83. p.)

Öreg nyugodt. Igen sokan megkapták már, ezrekre menő igénygyosult van, kis türelem.

Alapos munka. 1. Megilleti a csendőr rendfokozati elnevezés (2. fiz. fok.). 2. Ez pedig törzsszermester (1. fiz. fok.). 3. Mint „csendőrt” kell nyilvántartani. A régi rendfokozati elnevezésekre vonatkozó rendelet az 1919. évi december 31-én kelt 80. számú Rendeleti Közlönyben jelent meg,

Aranyozott - kovácsoltvas - kristály
Stylcsillárok, diszlámpák

TÓTH JÁNOS

lámpa- és műhely

BUDAPEST, KOSSUTH L.-U. 1. • Ferenciek u. 1. T.: 188-269.

C S E N D Ő R A
SORSJEGYET

Kalotay Árpád
sorsjegy-árufő ártékában
Bpest, VIII., József-krt 26
vásárolja.

Térképudonság RADNAI HAVASOK 1:200.000 mérték. 78x100 cm
nagyág, ótszínű nyomás.

A M. KIR. HONVÉD TÉRKÉPÉSZETI INTÉZET KIADÁSA.
Ára Pengő 2.50.

Kapható: KÓKAI LAJOS főbizományosnál, Budapest, IV., Kamermayer-u. 3.
Ára előzetes beküldése esetén (bélyegben is) bérmentve.

Mi **RÁDIÓT — FOTOCIKKET** villamossági
cikket

Röhlich-nél vásárolunk!

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nagy Sándor-u. 5.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények,
levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek.

száma: 21470/eln. 39. H. M. Itt meg van, hogy a régi rendfokozatnak melyik új rendfokozati elnevezés felel meg.

T. J. Losonc. Jelentkezzék a legközelebbi csendőrrőrsön, a feltételek ugyanazok, mint az ország területéről jelentkezőknek. Természetes, hogy a felvételre kilátása csekélyebb.

N. A. Duna. A volt cs. és kir. 69. gyalogezred világ-háborús irattárát a székesfehérvári vármegyei katonai parancsnokságnál őrzik.

Táb. posta 223/01. Az étkezési pénzt nem lehet levonni. Üdvözljük mindnyájukat.

Szeged. A várakozási illetményekkel szabadság nem számít abba az időbe, amely után a szolgálati jel vagy a Diszcremre igényjogosult, tehát annyi idővel többet kell szolgálatot teljesítenie.

66.666. Részletes tájékoztatást ad a Csendőrségi Lapokban hirdető Várfai Mihály ny. szakaltiszt. Hirdetését díjtalanul közöljük.

Sz. I. Csak a kerületi parancsnokság tudja, hogy miért mellőzték, ott bírálják el. Nincs jogunk efelől érdeklődni. Másik kérdésére legközelebb válaszolunk, már most megjegyezzük azonban: nem értjük, miért akar megnősülni, ha külön akar élni?

Zs. I. Pilismarót. Megtalálja a választ az 1914. évi XLI. t.-c. 22. és 23. §-ában (Meghalt embernek vagy emlékének meggyalázása).

Erdélyi kincs. Nem valószínű, hogy a talált régi fokos és patkó közművelődési szempontból olyan jelentős lelet lenne, hogy megtartása az 1929. évi XI. t.-c. 44. §-ába ütközne. Ezt így láthatatlanban nem lehet megmondani. Hozzáértő embernek kellene megtekintenie. Ha ilyen nincs kéznél, nem érdemi meg a dolog a nagyobb utánjárást. Más természetesen a helyzet akkor, ha valóban nagyobb értékről vagy kincsről van szó. Ilyenkor a hivatkozott törvényt kell szemelőtt tartani. Be kell jelenteniök a főszolgabírói hivatalnak.

Hullám. 1. Elég, ha mint „Napos“-t jegyzik. A szolgálati órák felszámítására a Szut. irányadó. 2. A fenyítés alatt álló a bőjt napokon is 20 százalékkal felemelten fizeti a

napibetétet, ez is vele jár a fenyítéssel. 3. Ha ftg. jelentést rendel el az előjáró parancsnokság, akkor magán az érkeztet ügydarabon kell megszerkeszteni a jelentést és azt kell visszaterjeszteni. 4. A nagy pihenő helyes rövidítése npó. Ha jól van helyesbítve a Csusz. 3. melléklete, láthatja abból.

37.961. Reáírhatja a bélyegmentességi záradékot az okmányt kiállító lelkész is, és pedig a jobb felső részre. Ha a hiányzó okmányok azért nem szerezhetők be, mert az anyakönyvek megsemmisültek, nem tehet semmit. Ha ezt igazolja, lehetséges, hogy az arát így is igazolják. Ezt mi nem tudhatjuk előre.

Búzakereszt. 1. Forduljon a szakaszparancsnokához. Ott már régóta ki kellett alakulnia egy elfogadott eljárásnak, esetleg felsőbb parancsnokság is intézkedett. 2. A Csusz. 88. pontja egészen világosan intézkedik, hogy mikor kell lezárni és mikor kell felterjeszteni a „Somnás jelentés“-t.

Díószeg. 1. A tiroli emlékérmét már nem szerezheti meg. 2. Valószínű, Tóth Kálmán András ny. szd. úrról van szó. Címe: Budapest, I., Logodi-u. 63. A másik cím nem található. 3. Ha ki is utalna a hatóság jutalékot, a csendőr nem fogadhatná el. L. Szut. 73. pontját.

Kérdés. A tisztességes család fogalmához tartozik, hogy a szülők élete a gyermekek részére követendő példának szolgáljon. A józan, erkölcsös emberek életének írott és íratlan szabályai alkotják ezt a szabályt, melyet különösen az egészséges erkölcsi felfogású falu és kisváros szigorúan követ. Így is kell ennek lennie, mert ebben van a nemzet ereje. Ezzel az erkölcsi felfogással ellenkezik az is, ha a szülők egyszerűen otthagyják egymást s külön élnek életüket anélkül, hogy törvényesen elválnának. Nehéz megfelelni a körülmények alapos ismerete nélkül arra, hogy ilyen szülők gyermekét nőül veheti-e a csendőr. Elképzelhető, hogy egyébként olyan becsületes életet élő szülőkről van szó, hogy a különélés akadályt nem képez. Ezt Önnek kell látnia. Mi az akadály a kibékülésnek vagy a törvényes elválásnak?

Erdélyi. A 48-as honvédek személyi stb. iratait a m. kir. Hadilevéltár őrzi, oda kell írni.

Kiss Mihály thtts. Teljesen igaza van, illetékes helyen szóvátettük.

VEZETÉSI
CÍMKÉK

CSENDŐR BOLT

Budapest, XII., Böszörményi-út 19/a.

Távbeszélő: 154-733

A minőségileg igen jó,
külső kinézésre is tetszetős,
a szolgálati strapát kifogástalanul bíró

„CSODA”

KERÉKPÁR

eredeti gyári felszereléssel (gumik, csengő, pumpa, és táskában elhelyezett szerszámokkal)

férfi gép ... P. 220.-

női gép ... P. 228.-

A női gép felszereléséhez hozzátartozik a szoknyavédő háló is.

Eredeti BOSCH telj. vil. berendezés fényszóróval P 29.-

Kardtartó készlet ... P 4.-

Csomagtartó ... P 2.50

A részletfizetési eladást tökenehézségek miatt kénytelenek vagyunk egyelőre szüneteltetni.

A mi megbízható

KERÉKPÁR

besszerzési forrásunk

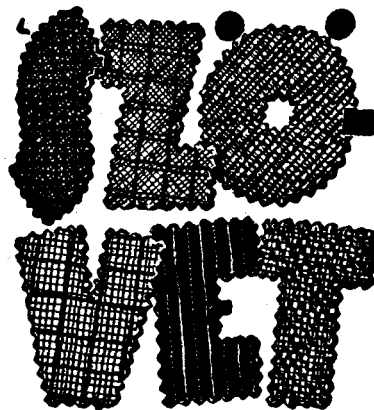
PARRAGI VINCE

műszerész és kerékpárraktár

S Z E G E D, MIKSZÁTH KÁLMÁN-UTCA 7.

Kedvező részlettel • Méltányos árak • Díjtalan árajánlat

FOLYÓSZÁMLÁRA IS

és minden más textil áru

KERESZTÉNY CÉG

Trilon
RUHÁZATI RT.
ÜLLŐI-ÚT 14.

Fájdalom. Bizony, szomorú eset. A helyzet a következő. A gyermek a szülővel szemben fennálló alárendeltségi és erkölcsi függő helyzeténél fogva a szülőnek az indulatok hevében esetleg elkövetett méltatlan bánásmódját is eltűrni köteles és bár nincs elzárva attól, hogy a helyzet körülményeihez képest a család körén belül vagy súlyosabb esetben a törvény által szabályozott módon a méltatlanul elszervezett bántalomért orvoslást keressen, annak durva tettlegességgel viszonzása család erkölcsi szempontból a szülők iránt tartozó tisztelet és hála érzésének meg nem engedett és nem menthető súlyos megsértése.

Illetékesség. Az az őrs nyomozzon tovább, amelynek körletébe tartozik az elkövetés helye.

Fásér. Olvassa el az 1942. évi 5. számú Csendőrségi Lapban közölt 9. számú lekszikon válasunkat.

Kutak. A Kutak név előfordul ugyan a szláv nyelvekben is (csehben, morvában, kis-oroszban), a mi *Kutak* nevünk azonban valószínűleg a magyar népnyelvi „törpe” = *Kutak* szóval azonos. Erre való tekintettel megváltoztatása nem szükséges.

Tisza. A Piróth név magyar eredetű vagy legalább is magyar eredetű is lehet, megváltoztatására tehát nyelvi alapon nem látunk okot.

Délvidék. Olvassa el a Csendőrségi Lapok könyvtára 9. kötetének 23. és 24. oldalán irtakat. Ez a könyv minden őrsön meg van.

Árva vagyok. Névtelen levelekkel nem foglalkozunk.

Győrszentiván. A pisztolyt zsebben hordhatja, másként (derékszíjon) nem. A közlekedési csendőr is a szolgálati pisztolyát hordja derékszíjon.

Nem tudhatom. Jelentse a szárnyparancsnokságnak, előbb azonban őrsparancsnoksága kísérelje meg rendezni az ügyet azzal az őrsrel, ahol vezényelve volt. A tartósan vezényelt nem fizeti a felemelt napibetétet, ez igaz. De akkor mivel járul hozzá az őrs vagyonához. Az alaptőkét nem viszi? A Cs—20. mit mond, meg kell néznie. Éppen azért, mert tartós vezényléséről csak bevonulása után szerzett tudomást és mert addig tehát ideiglenesen vezényeltnek tekintették, kell a szárnyparancsnoksághoz jelentést tenni.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Épület-homlokzat. Megfelelő, alkalomadtán sorát ejtjük. Kérünk az ott folyó kiképzésről néhány jó felvételt. Üdvözlét.

Blága próbacsendőr. Nem vers, ne foglalkozzék ilyesmivel, tiszteljék érzéseit, de inkább a tanulnivalókat ajánljuk figyelmébe.

Rózsa. Bizony ez nem vers, ami nem baj. Ettől még nagyszerű csendőrfeleség lehet és lesz is, ha így szereti a vőlegényét.

Péter Pál. Köszönjük, sorra kerül.

1906. Nem új gondolat, a megírása nem sikerült. Egyes részletek jók, olvasson sokat, elbeszéléseket, úgy látjuk, képessége idővel kivirágzik.

Sajti őrm. Közöljük, jó. Máskor is lássuk ilyen szolgálati pillanatképekkel. Jól ír.

Sándor András próbacsendőr. Szépirodalmi lapnál próbálkozzék, nálunk más tárgyú versek kellenek. Azt is elég ritkán közlünk.

Jó szerencsét. Nem használhatjuk.

Megfejtések.

I.

Könnyű kérdések

szerepeltek július 1-i számunk versenyfeladat rovatában, azok helyes megfejtése a következő:

1. A „honvéd” elnevezés Kisfaludy Károly szóalkotása.
  2. A honvéd nap június 28-án, a hősök napja május utolsó vasárnapján, az anyák napja pedig május hóban — különböző napokon — van.
  3. A m. kir. csendőrség kettős gallerhajtókáját 1916-ban rendszeresítették.
  4. Nincs területi őrs Győr, Szombathely, Sopron, Pécs, Kaposvár, Szekszárd Szeged, Miskolc és Salgótarján csendőrségi állomásokon.
  5. A villanyáram és a föld között nincs érintkezés.
  6. 1159 gyalog, 128 lovas, 26 vegyes, 21 közlekedési, 11 híradó, 11 vasúti és 5 repülőtéri őrs van.
- A beküldött — 171 — pályázatok legjobbjait — majdnem hibátlanokat — **Harmat István tőrm.** (Szőreg) és **Virág András tőrm.** (Debrecen) küldték be, a jutalmat részükre elküldtük.

II.

Nemesverseny

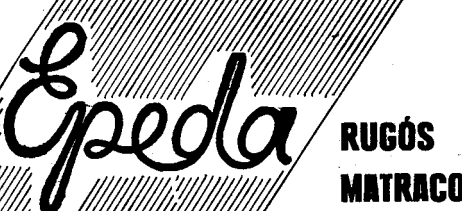
pályázatunkra (8/1942. Cs. L.) nem érkezett be olyan munka, amely a feltételnek: — legalább 10 elfogott körözött egyén — megfelelt volna.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

ÁGYBA —
REKAMIÉBA

Kérje kártyasától az EPEDA üzem
eredeti jótállási nyilatkozatát!

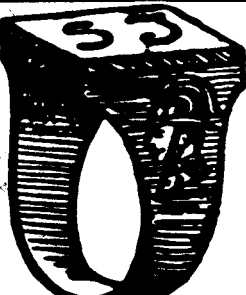
Keresztény
műasztalosok
butortermékek.

Mi **BUTORT** előnyösen, megbízható kivitelben
HETESI GÁBOR cégnél vásárolunk.
Budapest, VI., Vilmos császár-út 53.
Styl-butorokban nagy választék.

CSENDŐRGYŰRŰK

Ezüstből csendőrfejjel szép
kivitelben monogrammal
14 pengőért 3 havi
részletre is fizethető.

SASVÁRI JÓZSEF
Budapest, IV., Régi posta-utca 10. sz.

Kisfogyasztású

petroleum-
gáz

lámpák

Kis lámpák

Aladdin rt., Budapest, VII., Nyár-u. 7

